

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SCOUVENEC

Resnica brez krinke

Skoro dvajset let poslušamo dan na dan pesem tako zvanih integralnih Jugoslovenov, da smo ena nacija, oziroma, da moramo ena sama nacija postati. Vse plemenske razlike med nami, ki jih je naredila preteklost, morajo izginiti. Preteklost, to so jezik, omika, miselnost in prav posameznih jugoslovanskih plemen; vse, kar smo ustvarili iz svoje narodne biti na duhovnem območju, kar tvori naš naravni lik, ves način, kako gledamo svet in kako ga vrednotimo. Vse to se mora prejši ali slej likvidirati; integralno jugoslovenstvo ne trpi nobenih nacionalnih oboj, ne v občestvenem življenju, v katerem mora centralizem pogoltniti vsako svobodo samoudejstvovanja, ne v našem kulturnem bitju, v katerem se morajo istousmeriti tudi vse duhovne smeri in izenačiti vsa moralna nazoranja in prakse ter narodne tradicije pa težnje v eno samo istolično jugoslovenstvo. To je program vseh integralistov, naj so radikalni ali pa umerjeni, to je taki, ki tega nacionalnega edinstva ne bi radi forsirali, ampak so mnenja, naj se vrši raznarodanje naših »plemen« počasi in obzirno.

Mi smo nešteto krat naglašali, da ta politični zamisel, iz katerega predvsem JNS dela naravnost ekstenzivno vprašanje Jugoslavije, kakor da bi obstoj in moč jugoslovanske države bil naravnost odvisen od takega integralnega »edinstva« neke jugoslovanske nacije, pomeni nekaj tako nenaravnega in protinarnega ter naravnost nemogočega, da predstavlja že po sebi popoln nesmisel. Jugoslovanski narodi niso nobena bivša italijanska ali germanska plemena, kakšni Sardinci, Apulci ali Saksonci in Bavarci, ki niso nikoli v zgodovini izoblikovali kakšnega svojega narodnega lika in kulture, marveč so že od Dantejevih in Luthrovih časov, ko je bil ustvarjen enenoten italijanski oziroma nemški književni jezik, bili v vseh višjih pogledih na življenje usmerjeni v eno ter so v narodnem in državnem edinstvu odvrkli od sebe le menjšavne plemenske oznake svoje preteklosti. Jugoslovani so ustvarili svojo skupno državo kot polni in pravi narodi, ki so že pod dolgi stoletji tuje nadvlade iz svoje lastne duševnosti pa iz stika z zapadno oziroma vzhodno krščansko kulturo, deloma v borbi, deloma v pozitivnem in plodovitem prilikovanju ustvarili vsak svoj osebni narodni obraz in izraz na višji stopnji duhovnega razvoja. Kdor jih torej hoče danes smatrati za plemena, ta hoče ves ta pozitivno vredni in visoki razvoj zaviti nazaj; ta nas vse razvrednotuje in potvarja ter taji vso našo narodno zgodovino, dvig in preporod; ta meče na smetišče vse sadove našega kulturnega dela in vse vrednote našega narodnega stvarstva, ki jih je priznal ves svet že davno, preden smo se zedinili v skupno državo. Proti temu povratku iz narodnega dostojanstva in višine zopet v plemensko manjvrednost, v kateri bi naš jezik, naša vera ali vere, naša naravstvena osebnost postali le neke »častite svetinje«, ki jih bo nekdo jutri spravil na podstrešje ali pa jih vrge na greznico, govori vsa zgodovina, proti temu stoji naša odločna življenjska volja in vsa moč naravnega razvoja, ki ga integralisti ne morejo obrniti nazaj. Tisto jugoslovenstvo, o katerem oni govorijo, je imaginarno, in se tudi ustvarilo ne bo, ker iz imaginarnega ne nastaja nikoli realno.

Mi smo že opetovano povedali, kaj je v resnici, dejansko in realno tisto jugoslovenstvo, tisti edinstveni narod in narodna država, h kateri stremijo naši integralni Jugoslovani: Velesrbija. Velesrbska politična zamisel, temu odgovarjajoča velesrbska miselnost in kultura, to je tista realnost, ki jo hoče pod krilatico narodnega in državnega edinstva urediti jugoslovanski unitarizem. Seveda so vsa glasila JNS, jugofašizma in njemu sorodnih struj ter nacionalističnih in bojnih organizacij to skušala utajevati in so to svojo osnovno politično smernico na razne načine maskirali. Čeprav si samo po sebi umevno nikoli niso upali zapisati ali reči, pa se je vendar moralo iz njihovih izjav in razprav o integralnem jugoslovenstvu sklepati, da bi se moralo tudi srbstvo pojugosloveniti — Srbom seveda to niti v glavo ne pade! — oziroma da se je že, da svoje narodne svetinje že spravlja med častito plemensko starino...

Kakor vsaka laž, se je končno razgalila tudi ta. Dogodki ob razpravi in glasovanju o konkordatu pomenijo naravnost osvoboditev in odrešenje Jugoslavije od laži integralnega jugoslovenstva: to je njihov vekoven pomen, za katerega Bogu ne moremo biti zadosti hvaležni. Kako hudo je zakričalo svojčas »Jutro«, ko smo zapisali, da je unitarizem jugoslovanskih nacionalistov protinarnen! Denunciralo nas je sedanjim vladim, češ, kako »klerikalci« smešijo idejo narodnega edinstva (ki je, prav pojmovano, nekaj popolnoma drugega od jugoslovanskega unitarizma)! Kaj pa se je godilo in se še godi v gonji zoper sporazum s katoliško Cerkvijo, v kateri nosi zastavo JNS in njena glasila? Kako se nam v tej gonji, v kateri tekmujejo za prvo premijo vsi jugoslovanski nacionalistični dnevniki, tedniki in revije, da ne govorimo o jugofašističnih letakih in pamfletih, predstavlja ideja jugoslovanskega narodnega edinstva?

Sveta pravoslavna cerkev, njena svetosavska tradicija, vse njeno narodno, to je srbske osobine, njen svetovni in kulturni nazor, njeno naravstvo, kakor ga tolmači jugoslovanski nacionalizem, se popolnoma istoveti z jugoslovenstvom, s pravim jugoslovanskim nacionalizmom, s patriotizmom, kakor ga Jugoslavija zahteva od vsakega svojega državljanca. Država, pravijo, mora sloneti na svetosavskih srbskih tradicijah. Poglavar te cerkve, tako zdaj dan za dnem beremo, je najizrazitejši in najpristnejši predstavnik jugoslovanske nacionalne in državne misli, duhovna dedščina Nemanjičev, ki so Srbijo popravoslavili in popolnoma v pravoslavju utemeljili, je duhovna osnova tudi današnji Jugoslaviji, v srbstvu utelešena svetosavska vera in ideja je strž Jugoslavije in njeno nacionalno poslanstvo sedaj in v bodoče. To je v kratkem jedro vseh člankov, razprav in agitacijskih letakov, s katerimi preplavljajo integralni Jugoslovani vso državo. Gospod Manojlo Sokić pa je ob priliki posvetitve prapora sokol-

Človeški um v službi uničevanja človeka

Ledeni plin — najnovejše orožje Strahotna iznajdba nemških učenjakov

München, 5. avgusta. TG. Nemško časopisje poroča o novi iznajdbi na polju oboroževanja. V kemičnih tovarnah v Leuna-Bitterfeldu se je znanemu podjetju I. G. Farben posrečilo izdelati nove vrste plin, ki so mu dali ime »ledeni bojni plin« (»Kampffriergas«). Ta plin ima to posebnost, pravijo nemški listi, da »povzroča takšen mrz, da pod njegovim vplivom človeške in živalske mišice enostavno odpovejo in se mora vsako bitje zgruditi na tla.« Ta plin povzroča nadalje, da zmrzne bencin v motorjih tako na kopnem kakor v zraku in končno razjeda kovine, tako da postanejo v najkrajšem času neporabne.

Že od l. 1932 dalje se je neki profesor Haber bavil z vprašanjem, kako bi mogel »svoji domovini pomagati« na ta način, da ji stavi na razpolago najbolj učinkovito obrambno in napadalno sredstvo v bodoči vojni, neke vrste »človečansko orožje«, ki bi človeških bitij ne pokončevalo, pač pa jih za vedno ohromilo in za borbo onesposobilo. Nemški listi čestitajo rodoljubnemu profesorju, ki je svoj genij posvetil tako velikemu cilju in ga po tolikih letih tudi dosegel.

Leta 1936 so tovarne Leuna v podzemlju kakšnih 30 kvadratnih kilometrov zgradile potrebne prostore za izdelavo tega rodoljubnega plina. Delali so v največji tajni. Delavstvo se sploh ni smelo mešati z drugimi ljudmi, da bi tajna ne prišla v javnost. Zgradili so za nje posebno kolonijo. Vsega delavstva je 300, brez družinskih članov. Vrhovno vodstvo ima poseben oddelek vojnega ministertva, ki mu načeluje Otte. Tudi vrhovno vodstvo I. G. podjetja v ta svoj oddelek tako rekoč nima pristopa.

Prvi poskusi so dokazali, da so se prizadevanja popolnoma posrečila. Ako ta novi ledeni plin zadene ob živo bitje, bodisi človeka ali žival, takoj prenehajo delovati pljuča in vse mišice omrtno, ker plin takoj zmrzne. Tanki, letala, avtomobili, katerih motorji so bili zadeti od plina, se ustavijo, ker bencin zmrzne. Protiletalsko topništvo dobi na razpolago posebne granate napolnjene s temi plini. Najnovejši topovi lahko napolnijo ožračje z »ledenim plinom« do 10.000 višine in vsako letalo, ki bi se tej »zračni zaporni steni« približalo, se mora ustaviti in takoj pade na tla, ker bencin zmrzne, ostali aparati pa so pri prvem stiku tako poškodovani, da ne delujejo več. — Ker so bili uspehi prvih poskusov tako udarni, je sedaj vojno ministertvo naročilo velike količine tega novega plina. V tovarne v Leuno je prišlo še nadajnih 200 delavcev, tako da bodo tovarne odslej delale noč in dan v treh skupinah.

Ogromna pomorska oboroževanja Anglije 660.000 ton novih ladij

London, 5. avgusta. TG. Po najnovejših poročilih admiralitete, oboroževanje Anglije na morju hitro napreduje. Gradnja novih bojnih ladij se bo nadaljevala brez vsakega ozira na kakršne koli preokrete v zunanji politiki britanske vlade. »Daily Telegraph«, ki ima že od nekdaj najbolj tesne zveze z mornariškimi krogi in so nje-

gove informacije tudi vedno zanesljive, pravi, da je poveljstvo pomorskih sil sklenilo zgraditi pet novih velikih oklopnih in 7 novih križark ter odgovarjajoče število torpedov, rušilcev, podmornic in nosilcev letal. Načrti je že pripravljeni. Na koncu leta 1937 bo imela Anglija v gradnji že za 664.000 ton novih oklopnih in križark. To je najvišja številka, ki jo je kdaj Anglija dosegla v zgodovini svojega pomorskega gospodarstva.

Do konca leta 1937 pa morajo biti dograjene naslednje edince: 4 križarke po 8.000 ton vsaka, 8 torpedovk po 1.350 ton, 3 podmornice, dve topničarki in en nosilec min in torpedovk. — Nove oklopnice, ki jih bo začela graditi že jeseni in ki morajo biti končane prihodnje leto, bodo obsegale po 35.000 ton vsaka. Nosilci letal (pet po številu) bodo 23.000 ton veliki. Poleg omenjenih križark po 8.000 ton, ki jim bo Anglija prihodnje leto dodala še dve, bodo zgradili še križarke po 10.000 ton vsaka in oborožene do dosegljive popolnosti. Teh bodo zgradili 9. Manjših križark po 5.300 ton bodo zgradili sedem. Torpedovke, ki jih bodo zgradili vsega 16, bodo velikega obsega in bodo dosegle 1.850 ton. Nekoliko manjših torpedovk — po 1650 ton — bodo pa zgradili 25. Podmornice imajo v načrtu 18 in sicer različnih velikosti od 550 ton do 1520 ton. Drugih pomožnih ladij je v načrtu 24.

Tukajšnji časopisi poudarjajo, da se Nemčija silno zanima za angleške gradbene načrte na morju, ker ima Nemčija na podlagi svoje pomorske pogodbe z Anglijo pravico, da si zgradi vojno brodogradnjo, ki dosega eno tretjino celokupnega angleškega brodogradnje.

Francosko učiteljstvo lomi ljudsko fronto

„... ker je premalo revolucionarna“

Pariz, 5. avg. TG. Strokovna zveza francoskih učiteljev, ki ji pripada skoraj vse državno učiteljstvo z izjemo kakšnih 10 odstotkov, je začela svoje letno zasedanje. Zveza je včlanjena v splošno revolucionarno strokovno zvezo C. G. T. (Confederation Generale du Travail), a je pokazala na svojem kongresu, da je v marsičem še bolj revolucionarna kakor osrednje CGT sama.

»Živela revolucija!« je zavpil generalni tajnik učiteljske organizacije Delmas, potem pa začel kritizirati delo ljudske fronte, ki da je tako rekoč brez uspeha. Po njegovem mnenju bi bilo potrebno storiti tri stvari: 1. v 24 urah podprati vse banke in zaseči naloženi denar, 2. popolnoma omejiti svobodo tiska, 3. izvesti strogo čistko v državni upravi in v armadi. Tega vlada ljudske fronte ni napravila. Zato tudi nima nobenih uspehov. Parlamentarna demokracija je mrtva, je nadaljeval voditelj revolucionarnega učiteljstva, danes je borba na drugih poljih, neposredno med velikimi silami, ki si osvajajo narod. Sedanje vlado je treba čimprej strmoglaviti, kajti program revolucionarnega učiteljstva je pomlajena ljudska fronta, ki se ne bo ustavljala pri finančnih težavah, ki ne smejo šteti ničesar, kadar človeštvo preživlja največjo revolucionarno dobo vseh stoletij.

Za učiteljem Delmasom se je javil k besedi vrhovni šef revolucionarnih strokovnih zvez Jou-

haux, ki je še vedno zakulisni diktator Francije. Toda učiteljstvo ga ni pustilo do besede, češ da je premalo storil, da je preveč buržujski, da mu manjka poguma. Izživljanje se je skoraj spremenilo v pretep, toda Jouhaux ni omagal. Zagnal je med učiteljstvo nekaj slanih primkov, med katerimi je bil »pobalini!« najmilejši, naker se je mogel priboriti do besede. Toda, ko je začel pred učiteljstvom braniti svoje politiko glede Španije, se je kravaliranje ponovilo. Učiteljstvo noče nič slišati o pošiljanju vojakov v Španijo. Ono hoče revolucijo, in to takoj, jutri! Jouhaux ni mogel končati, kajti, ko je začel v državniškem tonu govoriti o prometnih zvezah po Sredozemskem mor-

Na Kitajskem — zatišje Japonci skoraj brez odpora zasedajo Hopej

Tokio, 5. avgusta. AA. (DNB) Na konferenci vseh političnih strank so sklenili, da bo japonski parlament sprejel soglasno resolucijo, v kateri bo odobril politiko svoje vlade na Severnem Kitajskem. Resolucija je po pozvala vlado, da s kar najodločnejšimi ukrepi kar najradikalneje uredi problem severne Kitajske.

Po najnovejših poročilih vlada na severnem Kitajskem zatišje, le tu pa tam pride do nepomembnih spopadov, ko japonske čete čistijo zasedene kraje osamljenih manjših kitajskih enot, ki se še upirajo. Japonsko letalstvo je obsulo z bombami dva kitajska železniška transporta. Japonski generalni konzul v Kantonu je pozval vse japonske državljane v tem mestu, da se pripravijo za odhod v Šangaj. Sodijo, da bo vojna na Severnem Kitajskem od danes stala japonsko državo 17 milijonov jenov. Ti izdatki se bodo pokrili z naknadnimi proračunskimi krediti.

Pejping, 5. avgusta. AA. (DNB) 15 km južno od Tiencina se je vnela huda bitka blizu Masange.

Motoriziran japonski oddelek 1500 vojakov, s 300 tovornimi avtomobili in več tanki in osebnimi avtomobili je krenil čez Pejping v Tungcao. Na bojišču leži še zmerom mnogo kitajskih ranjencev. Opaža se velika živahnost pri četah kitajske osrednje vlade v pokrajini Sujan. Japonska letala so obstreljevala vlak s kitajskimi četami na progi Hankov—Paocao. Kitajski krogi mislijo, da nameravajo Japonci odrezati kitajske čete, tako da se ne bi mogle združiti s četami kitajske osrednje vlade.

ju, so se učitelji toliko razburili, da jo je Jouhaux odkuril.

V takšnem revolucionarnem vzdušju so učitelji nadaljevali svoj kongres. Samo o nečem ni bilo govora, pravi »ECHO de Paris«. Učitelji niti z besedo niso omenili domovine Francije, ki jih plačuje, niti vzgoje otrok, ki jim jih je Francija izročila.

Zelo zanimivi so bili tudi zaključki, do katerih je prišel vrhovni izvršni odbor revolucionarne strokovne zveze, ki je skoraj istočasno z učiteljsko zvezo zboroval, a na drugem mestu. Tamkaj so delegati z vse Francije poročali, kako komunisti zalivajo organizacijo in kako postaja vedno bolj očitno, da se komunistem z uspehom prizadeva, dobiti vrhovno vodstvo te največje strokovne organizacije, ki šteje 5 milijonov članov, v svoje roke. Sklenjeno je bilo, da bodo skušali priti s komunisti do kompromisa, če pa ne bo šlo, bo Jouhaux napovedal borbo komunistični struji, ki ničesar bolj ne želi, ko pognati sedanjo vlado in napraviti prvi poskus svoje lastne diktature. — Ljudska fronta v Franciji se lomi. Toda lomi se z leve strani, ne z desne.

Kitajski upi

Tokio, 5. avgusta b. Vsi japonski dopisniki na Kitajskem so mnenja, da je vojna med Japonci in Kitajsko neizbežna. Čeprav bo preteklo še nekaj tednov, dokler bosta obe stranki zbrali svoje sile, pa vendar Japonci nadaljujejo svoje vojne operacije in čistijo okolice Pekinga in Tiencina. Uradni kitajski krogi izjavljajo, da še vedno ni izključen sporazum, čeprav je diplomatska akcija, ki jo vodi japonski poslanik Kavagoe, bila doslej brez uspeha. Na Kitajskem so pripravljene v preteklih dneh predlog japonske v primeru, ako Japonska porne Kitajski njene severne pokrajine in da naprej prizna Kitajski upravno integralnost na severnem Kitajskem.

Italija sklenila sporazum z Japonci

London, 5. avg. b. »Daily Mail« poroča iz Sanghaja, da bo v najkrajšem času podpisan nov italijansko-japonski sporazum na temelju največjih ugodnosti. Ta pogodba se nanaša tudi na italijansko vzhodno Afriko ter pomenja politiko tesnega zblizanja obeh držav. »Daily Mail« poroča, da je Mussolini izdal povelje italijanskim letalskim častnikom, ki funkirajo v Nankingu kot inštruktorji, da ne smejo sodelovati v borbah proti Japoncem.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno v vsej kraljevini s pomaženo oblačnostjo v vzhodnih in južnih krajih. Ponekod utegnejo biti plohe. Temperatura bo nekoliko poskočila.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo z lokalnimi padavinami.

Dunajska vremenska napoved: Lepo vreme, to, plo, krajevne nevihte.

Voditelj proletarijata...
Jouhaux, voditelj revolucionarne strokovne zveze v Franciji

skega društva v Ivanici 2. t. m. v svojem govoru izjavil, da ima tudi jugoslovansko sokolstvo svoje korenine v državi Nemanjičev, v sv. Savi in carju Dušanu. K temu pač ni treba drugega komentarja, kakor tega, da so jugoslovanski unitaristi s tem odkrito pokazali, kaj v resnici znači narodno in državno edinstvo v njihovi duši: prvenstvo in nadvlado velesrbske misli in državnega zamisla.

Tukaj bi lahko postavili piko. Toda prej naj nam bo dovoljeno, da vprašamo gospode okoli naše JNS, ki stojijo v prvi vrsti na fronti te borbe za svetosavske tradicije proti enakopravnemu položaju katoliške vere Hrvatov in

Slovencev v državi, kako se vse te izjave strinjajo z »Jutrovo« teorijo, po kateri bi svetosavske plemenske tradicije imele igrati prav tako malo vloge pri oblikovanju edinstvene jugoslovanske nacije, kakor na primer verske tradicije zapadne, katoliške Cerkve? Kako se vjema jugoslovanska unitarna država s prvenstvom pravoslavne srbstva, kakor jo predstavljajo in kot vzor postavljajo te izjave? Kam je izginila ideja enakopravnosti vseh ver in plemen v tej gonji, ki je po besedah svetega pisma »odkrila in pokazala srca in misli mnogih?«

Vprašamo.

Resnica o boleznih patriarha Varnave

Beograd, 5. avgusta. AA. Ker so se ob smrti patriarha Varnave razširili glasovi, da je smrt Nj. sv. patriarha posledica zastrupljenja, je upravnik mesta Belgrada odredil, da se zbera zdravniške izjave vseh zdravnikov, ki so ga zdravili in da se na podlagi teh zdravniških evidenc ugotovi dejansko stanje in uvede zakoniti postopek.

Z nalogom upravnika mesta Belgrada Pov. št. 198, z dne 2. avgusta 1937 se je odredilo, da se zdravnik dr. Aleksander Ignjatovski, dr. Laza Stanojevič, dr. Dimitrije Antić, vseučiliški profesorji in dr. Andra Nikolić, šef živčnega oddelka, dr. Nikolajević, dr. Rudolf Kobal, sanitetni brigadni general, dr. Zdenko Nižetić, šef očesnega oddelka, dr. Aleksander Vukoval, primarni eplošne državne bolnišnice, in dr. Simeon Popov, ki jih je sam sveti sinod naprosil, da so zdravili pokojnega patriarha Varnavo, takoj pokličejo na upravo mesta in da tu pred oblastjo pisмено izjavijo:

- 1.) Za kakšno boleznijo je bolehal pokojni patriarh Varnava;
- 2.) Kaj je bil vzrok njegove smrti;
- 3.) Ali so ugotovili, da je pokojni patriarh kdaj imel isto ali podobno bolezen in ali je zadnja bolezen bila v vzročni zvezi z boleznimi prejšnjih let;
- 4.) Ali je šlo za kakšno zastrupljenje in kakšne vrste, in po čem;
- a) prehranitvenega značaja zaradi pokvarjene hrane, ali
- b) avtointoksikacija kot posledica strupov v organizmu zaradi obolenosti raznih organov,
- c) ali je bilo pa namernega značaja;
- 5.) Ako je bilo namerno zastrupljenje, na pod-

lagi česa se to sklepa, in s čim in kako se je izvršilo;

6.) Ako je obstajal sum kakšnega namernega zastrupljenja, da izjavijo, zakaj niso stvari prijavili pristojni oblasti;

7.) Da izjavijo na osnovi potoke in značaja bolezni, ali je pokojni patriarh Varnava umrl naravne smrti, ali je pa smrt nastopila kot posledica namernega zastrupljenja.

Gori navedeni zdravniki so dolžni takoj po obvestilu o tem nalogu dati zahtevano izjavo.

Ta nalog upravnika mesta Belgrada so sporočili v podpis vsem gori navedenim zdravnikom, izvzemši Nižetića in Popova, ki se mudita zunaj Belgrada.

Dne 2. avgusta dopoldne so se sestali spodaj podpisani zdravniki in so dali upravniku mesta Belgrada tole pisμένο izjavo:

Glede na nalog upravnika mesta Belgrada Pov. št. 198 z dne 2. avgusta 1937, si usojamo tole odgovoriti na zadana vprašanja:

Ad 1. Nj. sv. blagopokojni patriarh Varnava je bolehal za alimentarno zastrupitvijo prebavnih organov z reperfusijo na centralni in periferni živčni sistem;

ad 2. neposredni vzrok smrti je bilo obojestransko vnetje pljuč in slabo srce;

ad 3. ta obolenost ni v neposredni vzročni zvezi z njegovimi prejšnjimi boleznimi, toda glede na to, da je nj. svetlost prej večkrat bolehal za obolenji organov za prebavo, se mora domnevati, da je obstajalo splošno naginjenje za trebušno in črevesna obolenja;

ad 4. zastrupitev je nastopila po prehranitveni

poti, iz anamnestičnih podatkov se pa ni moglo sklepati na kakšno namerno zastrupitev in tudi ni bilo suma za to;

ad 5. odgovor na točko 5. je že v točki 4.;

ad 6. kakor se vidi iz točke 4., ni bilo suma za namerno zastrupitev in zato nismo stvari prijavili;

ad 7. odgovor na točko 7. je že vsebovan v prejšnjih točkah.

Belgrad, 2. avgusta 1937.

Univ. prof. A. Ignjatovski, l. r.; dr. Nikolajević, l. r., prof. Antić, l. r., sanitetni brigadni general dr. Rudolf Kobal, l. r., dr. Laza Stanojevič, l. r., univ. prof. dr. Andra Nikolić, šef živčnega oddelka, l. r., dr. Aleksander Vukoval, šef notranjega od., l. r.

Razen tega je na zahtevo prof. Ignjatovskega, ki je zdravil pokojnega patriarha Varnavo, da se prouči in dožene možnost namerne zastrupitve, centralni higienski zavod, ki mu je prof. Ignjatovski osebno izročil 17. julija t. l. izbljuvek Nj. svetosti v količini 50 kubičnih cm, izvrši vse strokovne pregled in analize in navaja v svojem poročilu glede kemijske proučitve zastran kovinskih strupov, da je bila preiskava kovinskih strupov, ki nastanejo v obliki oborin žveplovodika, negativna. Poročilo izključuje tudi prisotnost arzena. V filtratu so po izločitvi žveplovodika preiskali tudi ostale kovinske strupe in je rezultat negativen. Za pregled zastran izpirajočih strupov se je vzelo 10 kub. cm tekočine. Po destilaciji se je ugotovilo s splošnimi reakcijami formalin.

Nadaljevanje zdravniških izjav s strani 13:

Z detrakcije se je ugotovila navzočnost 2,7% formaldehida, kar ustreza 6,75% formalina. Ker je pa formalin sredstvo za konzerviranje in hkratu strup, je laboratorij zahteval preko prof. Ignjatovskega te podatke: ali se ga je kaj dodalo za konzerviranje tekočine. Prof. Ignjatovski je izjavil, da je dodal formalin in da ga zmerom v praksi uporablja za ohranitev materiala.

Zaradi biološke preiskave zastran zastrupljenosti izbljuvka so v kemijsko-bakteriološkem oddelku centralnega higienskega zavoda napravili na živalih poskuse in sicer s tekočino izbljuvka, ki ga je prof. Ignjatovski dal kemijskemu oddelku. Napravili so tri različne preizkušnje z izbljuvkom in eno kontrolno samo z raztopino formalina iste koncentracije, ki je bila dodana izbljuvku po poročilu g. Ignjatovskega za ohranitev materiala.

Na podlagi teh proučevanj, je bakteriološko-epidemiološki oddelk centralnega higienskega zavoda dal tole izjavo:

Na temelju gori navedenih izsledkov mislimo, da poslana tekočina Pov. kem. št. 9 z dne 23. jul. t. l. v stanju, v katerem se je ta dan in pozneje nahajala, ne vsebuje nikakih strupenih elementov, ki bi se mogli dokazati na živalih, v gori navedenih dozah. Dokazan je samo formalin, ki se je pred preizkušnjo nalašč dodal tekočini v svrhu konzerviranja.

To so rezultati, do katerih je prišla s svojim dosedanjim proučevanjem uprava mesta Belgrada in ki jih daje javnosti na znanje.

Iz uprave mesta Belgrada II. št. 3967.

Hitrejša poštna zveza z Anglijo

London, 5. avgusta. AA. Britanska pošta razglasa, da bo v bodoče vsa pisma in dopisnice, namenjene v Nemčijo, Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko, Rumunijo, Sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo, prevažala posebno letalo s črnodonskega letališča v Berlinu. Tako bo vsa ta pošta 24 ur prej prispela na cilj.

Belgrajske vesti

Belgrad, 5. avgusta. AA. Prosvetnemu ministru so potrebne strojepeke. Kandidatinje naj se zgledajo v splošnem oddelku prosvetnega ministarstva, računsko ekonomski odsek 6-1 (poljope v ulici Kralja Milana 2) 7. t. m. ob 9. dopoldne.

Belgrad, 5. avgusta. m. Z odlokom poštne ministra je postavljen Franc Krizman za pogodbenega poštarja v Strugah pri Dobropolju.

Nevaren požar v Mostah

Posestnik Dežman trpi 50.000 din škode

Ljubljana, 5. avgusta.

Danes popoldne malo pred 6 je divjala nad Ljubljano ena običajnih neviht, ki letošnje poletje niso redke. Med silnim nalivom je gmelno in treskalo ter je v razna poslopja udarila strela, k sreči povzročila le poškodbe, razen na enem kraju, kjer se je razvil zelo nevaren požar.

Strela je namreč udarila v gospodarsko poslopje, to je dvojni kozolec s skedenjem posestnika Pavleta Dežmana v Vodmatski ulici 29. V tem gospodarskem poslopiju je bilo apravljenih okoli 20 voz sena, elame in razne druge krme ter poljskih pridelkov. Kljub nalivu je takoj izbruhnil ogromen plamen. Pod kozolecem je bilo tudi več voz in poljskega orodja. Prihiti so ljudje, med temi je bil slučajno neki član poklicne gasilske čete, ki je bil nocoj proot in ki je ob največji požarovalnosti pomagal in vodil reševanje voz in orodja izpod skedenja. Iz Most so hoteli telefonirati po poklicne gasilce, toda strela je razdejala tudi telefonske vod in zato je močnanski zobo-zdravnik dr. Milan Perko s svojim avtomobilom odhitel po poklicne gasilce v Mestni dom, ki so pod vodstvom gg. Ogrina in Rozmana z brzgalno ter z 10 možmi takoj odhiteli na kraj požarišča.

Na vzhodu Ljubljane pa se je že razvil ogromen plamen, ki so ga le ekromno dušili curki dežja. Goreči kozolec je bil sredi hiš ter je bila zato velika nevarnost za vso naselbino v Vodmatu, vendar so poklicni gasilci, katerim so se kmalu priključili prostovoljni gasilci iz Ljubljane-mesta, Most in pa Štepanje vasi, že v prvih minutah požar zadušili, da se ni mogel razvijati naprej, gašenje samo pa je trajalo dve uri in pol. Ob zaključku lista plamen v napol mokri in ožgani krmi še tli, vendar je vsaka nevarnost odstranjena. Le našim poklicnim in prostovoljnim gasilcem gre zahvala, da ni danes dober del Vodmata po požaru uničen. Posestnik Pavel Dežman trpi — v prvih trenutkih cenjeno — okoli 50.000 din škode, saj mu je uničeno vse gospodarsko poslopje in vsa ogromna množina krme, ni pa še znano, za koliko je zavarovan. — Zahvala pa gre tudi v o j a k o m, ki so pod vodstvom svojega kapetana uspešno pomagali gasiti.

Prav pri tej nesreči pa se je izkazalo, kako številčno šibka je četa poklicnih gasilcev, zakaj če so morali gasilci, ki so sicer prosti, priskočiti na pomoč, da so komaj z združenimi močmi pogasili en tak požar, potem si šele moremo misliti, kaj bi bilo, če bi strela šlo na kakšnem, prav nasprotnem koncu mesta povzročila več takih požarov in ko bi ne bilo ne dovolj moč in gasilskih priprav za gašenje. Taki dogodki nas opozarjajo Ljubljančane, da morajo četo poklicnih gasilcev čim prej povišati, zahtevo, ki jo vsaj že 10 let ne prestanjo naglašati naš list in ki mora biti čim prej uresničena!

Iz Rusije

122 delavcev - na smrt obsojenih

Pariz, 5. avgusta. AA. Havas poroča iz Moskve, da je 122 delavcev neke tovarne za konzerve obsojenih na smrt, ker so bili člani trockističnih organizacij. V nekatere konzerve so vlagali bacile, da bi zastrupljali prebivalstvo. Obsojence bodo postrelili. Na smrt so obsojeni še ravnatelj tovarne Strelec, vodja trgovskega oddelka tovarne Roselev in tovarniški zdravnik Getman.

London, 5. avg. b. »Morning Post« poroča iz Moskve, da se aretirani v sovjetski Rusiji nadaljujejo. Aretirani so bili vsi funkcionarji avtonomne vlade v Zajejstanu. Nadalje so bili aretirani tudi funkcionarji avtonomne republike Bagširske. Tako so bili aretirani predsednik sovjeta, njegov namestnik in tajnik.

Šah v Stockholmu

Stockholm, 5. avgusta. AA. DNB. Stanje mednarodnega turnirja je po sedmem kolu naslednje: Poljska 22 in pol, Češkoslovaška 19 (3 nedokončane), Nizozemska 19 (2), Madžarska 17 in pol, Estonija in USA 16 in pol in Argentina 15 in pol.

Romunski kralj na Cetinju

Cetinje, 5. avgusta. AA. Danes je Cetinje lepo in pristrčno sprejelo in pozdravilo kraljico Marijo in romunskega kralja Karola, ki se mudi v gosteh pri svoji sestri v gradiču Miločer. Pri vzhodu na Cetinje je pred banskim dvorom pozdravil visoke goste ban zetske banovine Peter Ivanišević s pomočnikom in načelnikom upravnega oddelka banske uprave, dalje zastopnik odsotnega divizijskega poveljnika general Varjačić in županov namestnik gospod Jelfo Spasić. Zvonenje s cetinjskega samostana in z vseh cerkva je razglasilo, da se mudita na Cetinju visoka kraljevska gosta. Ko je general Varjačić podal poročilo, je v imenu prebivalstva zetske banovine pozdravil visoka gosta z lepo in pristrčno dobrodoščilo ban Peter Ivanišević, takoj nato je pa v imenu mesta Cetinja želel visokima gostoma prijetno bivanje na Cetinju. Vršilec dolžnosti cetinjskega župana Spasić je nato takisto pozdravil visoka gosta. Za pozdrave sta se kraljica Marija in kralj Karel toplo zahvalila.

Točno ob 17. sta se kraljevska gosta med vi-harnim vzlikanjem Cetinčanov odpeljala čez Lovčen in Trojico v Budvo in Miločer.

Predsednik vlade v Budvi

Budva, 5. avgusta. AA. Danes popoldne si je predsednik vlade dr. Stojadinović ogledal novi park Zetske pločbe »Lovčena«. Predsednika je sprejel generalni ravnatelj te pločbe g. Zuber in mu razkazal vse prostore ladje. Ko je dr. Stojadinović zapuščal »Lovčena«, je izrekel svoje zadovoljstvo, da je Zetska pločba dala v promet tako lepo popravljeno ladjo, ki bo nedvomno pomnožila tujski promet na našem Jadranu.

Vesti z Bleda

Ministri prihajajo - odhajajo ..

Bled, 5. avgusta.

Danes dopoldne se je pripeljal na Bled predsednik narodne skupščine Stovan Čirič z družino. V njegovem spremstvu je bil tudi prvi podpredsednik narodne skupščine Franjo Markič. Nastanili so se v hotelu Toplice. Predsednik narodne skupščine bo ostal na Bledu dalj časa na odhodu. Z istim vlakom se je pripeljal tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković. Istopol je že na postaji Kranj in se potem takoj odpeljal na Brdo, kjer ga je sprejel v avdienci Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Danes popoldne sta prispela na Bled tudi ministri za prosveto Dobrivoj Štošovič in minister za šume in rudnike Gjura Janković. Minister za prosveto Štošovič je že zvečer z brzovlakom odpotoval nazaj v Belgrad. Minister Gjura Janković pa ostane na Bledu dalj časa na odhodu.

Včeraj zvečer je bil v Kazini Parkhotela koncert »Mali mariborskih harmonikarjev« pod vodstvom g. Šušteršiča. Mali harmonikarji so pri tujcih zbudili veliko pozornost, posebno radi svojih lepih narodnih noš. Na koncertu so igrali slovenske narodne pesmi. Velika dvorana Kazine je bila precej polna gostov, ki so harmonikarjem zelo poskakali. V nedeljo zvečer pa priredi velik koncert mladinski zbor »Trboveljskih slavkovic« tudi v dvorani Kazine. Že sedaj vlada za ta koncert veliko zanimanje.

Borba proti kartelom

Belgrad, 5. avgusta. m. Člani belgrajske trgovinske zbornice so danes nadaljevali včeraj započeto konferenco. Glavna razprava pa je bila apot o vprašanju kartelov. O tem problemu je govorilo več govornikov, ki so nastopili proti politiki, katero vodijo karteli v naši državi. Govorniki so zahtevali, da bi bilo potrebno ukiniti zaščitne carine in zmanjšati seznam industrije, potrebne za državno obrambo. V borbi proti kartelom je zbornica sprejela tudi resolucijo, v kateri zahteva obvezno registracijo kartelov, državno kontrolo nad njimi, znižanje carin na proizvode vseh karteliranih podjetij, ki izkoriščajo zaščitno carino z večjimi odelotki, kakor je po zakonu dovoljen zaslugek, nadalje obvezno maksimiranje cen proizvodov onih karteliranih podjetij, ki so obenem v mednarodnih kartelskih društvih ali pa so samo podružnice teh kartelov, končno znižanje carin in maksimiranje cen proizvodov onih karteliranih podjetij, ki zaradi obstoječih deviznih in drugih uvoznih težav izkoriščajo ta položaj ter prodajajo svoje proizvode po cenah nad uvožno pariteto.

Elektrifikacija Dolenjske

Belgrad, 5. avgusta. m. Finančni minister Dušan Letica je podpisal odlok, s katerim dovoljuje 33 občinam na Dolenjskem in v Posavju najetje posojila v znesku 7 milijonov din pri Pokojniškem zavodu v Ljubljani za izvedbo elektrifikacije v teh krajih. S tem je tam omogočeno nadaljevanje že započete elektrifikacije.

Krasne ilustrirane dopisnice sv. Cirila in Metoda najcenejše dopisovanje za vsakogar. Na vsaki pošti samo Din 1.-.

Osebnosti

Belgrad, 5. avgusta. m. Postavljeni so: za višjega policijskega komisarja 5. skup. pri upravi mesta Belgrada Franjo Ujčić, višji pol. kom. iste skupine na kom. žel. obmeje in parobrodske policije na Suisaku; za okr. načel. 5. skup. v Konjicah Ivan Baydek, dosedaj v Logatcu; za okr. nač. IV-2 v Logatcu Matija Malešić, doslej v Konjicah; za politično-upravnega tajnika 5. skup. banske uprave drav. ban. Rafael Mahnić, okr. nač. iste skup. v Novem mestu; za okr. nač. VI. skup. v Novem mestu Vinko Vidmar, okr. podnač. iste skup. v istem kraju; za okr. podnač. VII. skup. v Ptujju Karel Prah, pristav VIII. skup. istega okraja; za podnač. VII. skup. v Gračanicah Rudolf Mrzlikar, pristav VIII. skup. v istem kraju; za okr. podnač. VII. skup. v Kranju Leon Lofk, pristav VIII. skup. istega okraja; za okr. podnač. VII. skup. v Koprivnici Vinko Albreht, pristav VIII. skup. istega okraja.

Belrad, 5. avg. m. Z odlokom glavnega ravnatelja državnih železnic so prestavljeni: Josip Čeh, administrativni uradnik VIII. skup., s postaje Pragersko na postajo Maribor glavni kolodvor, Artur Wohlbank s postaje Skofja Loka v Trbovlje, Ivan Bole s postaje Ljubljana glavni kolodvor v Boh. Bistrico-Jezero, Josip Kramar z Rakeka v Hrastnik, Janex Uličar iz Gornje Radgone v Kranjsko goro, Bogomir Retingar iz Kranjske gore v Gornjo Radgono in Viktor Belič iz Trbovelj na Jesenice.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljani soprog, sin, brat, svak in stric, gospod

Franjo Stojković

ključavničarski mojster

dne 4. avgusta po težki bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga pokojnika bo dne 6. avgusta 1937 iz hiše žalosti Graben št. 8 na pokopališču na Zale.

Kamnik - Celje - Bohinjska Bistrica.

Zalujoči sorodniki.

Za razdejanjem po toči še povodenj!

Dobrepolje, 4. avgusta.
Po strašni nevihti a toči, ki nam je uničila dne 26. julija v okoliših, kjer prebiva nad 2000 prebivalcev, popolnoma vse poljeke sadike, ki je nam izruvala in polomila nad 400 sadnih dreves ter obkolila in oklestila ostalo sadno drevje tako, da ni na njem ne sadij, ne listja in da se že sedaj suši, in ki je potokla nad 200.000 kosov opeke na strehah ter tako omogočila, da je voda, ki je že itak vdrla v kleti in bivališča, lila v podstrešja in še tu uničila, ali vsaj pokvarila spravljene prideleke, so pridri večerj ponoči ob 3 po 10 ur trajajočem nalivu vsi podzemski studenci in potopi s tako silo na dan, da je bilo v teku 1 ure poplavljenega nad 200 ha njiv in travnikov.

Rašica je pridrla na postajo Dobrepolje ter raznesla od tu les po predstrelskih in videmskih njivah. Podpeška je pribremala iz podzemskih rogov skozi veliko znano odprtino ter drla proti vasi Podgora po polju in uničila na dosega se ne poškodovanem polju mnogo sadike, podgorska Puhovka se je razlila proti Kompolju in iz kompoljske žolte jame je prisumel izpod gore hudournik ter drvel proti Strugam, se trenutno zadržuje pri znamenitem očiščenem ponoru pri vasi Potekavci v Strugah ter nadaljeval svojo razdirajočo pot proti Pričerkvi. Prav malo je manjkalo, mogoče bi zado stovala le še ena ura deževja, in združili bi se vsi ti studenci in potoki, in Struge bi bile zopet pod vodo, kakor so bile v septembru 1933.

Vse prebivalstvo v krajih, kjer je toča pobila opeko na strehah, je bilo to noč nepreslano na nogah, zakaj voda je curkoma tekla skozi razbito in preluknjano ostrešje v bivališča in na gospodarske prideleke tako, da so morali starejši ljudje in otroci prestrezati in nositi vodo iz bivališč, dokler je trajalo deževje. V vsaki hiši je bila luč in v vsaki tavanje in jok.

Danes je deževje ponehalo in zopet je lep sonč-

ni dan. In zopet vidiš ljudi, kako pokrivajo strehe, deloma z novo opeko, deloma jo pa prenašajo s starih svinjakov in hlevov na elanovanske hiše in poslopja, kjer so shranjeni prideleki, in vidiš, kako suše seno po dvoriščih in ne pomislijo pri tem na to, da jim bo mogoče deževje še danes in jutri vse to, kar danes suše, ponovno namočilo in pokvarilo. Prebivalstvo je že obupano in samo ne ve, kaj bi delalo, da bi bilo prav.

Na občino prihajajo ti reveži in zahtevajo nujne pomoči. Občina je dosedaj storila, ker je le mogla. Obrnila se je na vse merodajne činitelje s prošnjami za pomoč. Občina sama iz svojih denarnih sredstev ne more v tej sili ničesar pomagati, ker je siromašna in ker nima v to svrhu ničesar predvidenega v proračunu. Vse oblasti in zlasti banovina se izredno zanimajo za našo nesrečo in si je dosedaj ogledal vso škodo povzročeno po toči, okrajni kmetijski referent g. inž. Sadar, banovinski kmetijski referent g. inž. Simončič, član banskega sveta g. Škrabec Stanko, tehnik g. Vilko Marinšek in danes popoldne ob 15 pa se je pripeljal na kraj naše nesreče minister v p. gospod dr. Kulovec s poročevalci »Slovenec«, »Slovenskega doma«, »Novosti«, »Hrvaškega lista«, »Politike« in »Vremena« ter so se tako tudi ti gospodje prepričali na licu mesta o vsem tem, kar je poročalo do sedaj o tej katastrofi časopise.

Upamo, da nam bo kraljevska banska uprava v tej izredni nesreči pomagala in pričakujemo tudi od države izdatne pomoči. Vendar, ker se zavedamo, da bo tako kr. banski upravi kot državi nemogoče podeliti nam tako podporo, da bi se mogli vsaj leto dni preživeti in si nabaviti za prihodnje seste potrebne slemen, se je organiziral v občini pomožni odbor za poškodovance po toči, ki ga tvorijo predsednik občine Strnad Jože, župnik Mrkun Anton, župnik in duh. svetnik Škulj Karol, kaplan Nahtigal Franc, Novak Anton in Drobnič Anton.

reveži, imajo veliko upanje v javne oblasti, posebnou pričačujejo, da jim bo banovina gotovo prišla na pomoč, ki so je res nujno potrebni.

V isti noči je voda zalila tudi Samobor. Iz Zagreba so prišli na pomoč gasilci. Jakost vode vidimo predvsem v tem primeru: na sredo trga v Samoboru je voda prinesla tako debel bukov hlo, da ga dva moža ne moreta objeti. Škoda je tudi tam ogromna.

Krško polje pod vodo

Škocjan pri Mokronogu, 4. avg.
Strašno neurje, ki je obiskalo zlasti Sv. Križ v nedeljo zvečer, je hudo prizadelo tudi Krško polje pri Škocjanu, tako zvano Zakrakovo. Polje je na široko in globoko preplavljeno in bo voda uničila v par dneh toliko pridelekov, da kmet po pravici zasluži sočutje, ko gleda, kako zastonj je bilo toliko truda in žuljev, ki ne bodo jeseni prinesli sadov. Ajda, koruza, krompir, otava itd. — kratko: razen pšenice so še vsi prideleki na njivah in zdaj torej vsi pod vodo. Ni sicer nič nenavadnega, če po Zakrakovu izstopi Krka in se razlije po nizkem polju, vendar so te poplave tukaj le zimski pojav. Gorje nastane, če pride taka poplava polti nad prideleki. Ker te poplave Krke vsakokrat zagrnejo tudi dve cesti, bo pa tvežda kdaj misliti na regulacijo Krke, če bo kaj pomagalo, ali pa vsaj obe zakrakovski cesti — proti St. Jerneju in ono proti Raki — bo treba zvišati, da bo vsaj promet ostal ob poplavih neoviran. — Nedeljsko neurje je pustilo svoje usodne sledi tudi v nekaterih vinogradih na Vinj vrhu med Škocjanom in Belo cerkvijo. Nekemu posestniku je ves vinograd zdrsil navzdol, drugemu je voda razlila vse trtne nasad, tretjemu je napravila velikansko udorino zemlje in še drugim posestnikom podobno. Škoda v teh krajih je velika, pač pa moramo hvaliti Boga, da nas doslej vsaj toča še ni obiskala.

Ogromna škoda v Žužemberku in okolici

Zadnje nevihte in toča je povzročila v Žužemberku in okolici ogromno škodo. Vsi poljski prideleki so popolnoma uničeni in ljudje gledajo s strahom v bodočnost. Travniki in njive, ki so prej tako lepo kazale, da je kmet z veseljem gledal na svoje trdopolno delo, so sedaj po tem strašnem neurju ena sama pušinja, kjer je vse do zadnjega zbito.

Po strehah je toča pobila ogromno opeke, prav tako tudi steklo v oknih. Vihar je podrl 22 kozolcev, napolnjenih z žitom. Kmet, ki je mislil, da so ti prideleki že na varnem, ne bo imel od tega drugega kot nekaj slabe slame. S čim naj prehrani sebe in družino? Tudi za živino nima hrane in jo bo moral odprodati, čeprav morda še ni primerna za trg. Njegov položaj je obupen. Uradno cenjena škoda znaša 3.475,48 din, v resnici je pa škoda še mnogo večja. Na vsak način bo treba poskrbeti za takojšnjo pomoč. Kmetje pravijo, da bi vsaj koruze dobili dovolj, sicer ne bodo imeli kaj jesti.

Za Žužemberk in okolico se je sestavil pomožni odbor za pomoč oškodovancem. Ta odbor sestoji iz sledečih gg.: Za občino Žužemberk Zupan Alojz, član banskega sveta: Lavrič Karel, župan; Škrbe Josip, podžupan. Za občino Dvor Travnik Franc, župan; Kocelj Franc. Za občino Zagradec Gnidovec Josip, župnik; Košak Ignacij, župan. Za občino Krka Javornik Jože, župan; Zupan Anton, podžupan. Za občino Ajdove Gregor Mali, župnik; Vidrih Stefan, župan.

Najljubšeje prosimo vse, ki jih ta strašna nesreča ni prizadela, da oriskočijo na pomoč. Darove pošiljajte na občino Žužemberk.

Velika povodenj na slovensko-hrvaški meji

Velika Dolina, 3. avgusta.
Rečica Bregana, ki izvira v spodnjem delu Gornjancev neke pod Stojdrago in tvori naravno mejo med Slovenijo in Hrvaško, nudi v normalnih razmerah sliko malo večjega gorskega potoka, ki pa je tako močan, da se je ob njem razvila cela ves samih mlinov in žag — to je Breganovo selo, slikovita napol hrvaška napol slovenska vasica. V noči od nedelje na ponedeljek pa je ta mala rečica grozovito narasla. V nedeljo zvečer je pričelo deževati. Bila je res huda ploha in deževalo je do polnoči, vendar ljudje niso pričakovali kaj hujšega. Neki domaćin mi je pravil, da je bil opolnoči zunaj in je bilo komaj opaziti, da voda kaj narašča. Ob pol dveh ponoči pa je pričela voda strahovito naraščati. Do treh je narasla že nad dva metra nad normalno. Voda je naenkrat izstopila iz struge in preplavila vso ozko dolinico, kjer je polno rodovitnega polja.

Vsa vas je bila naenkrat v vodi. Voda je pričela vdirati v poslopja, hiše — razen onih, ki stoje na višje ležečem bregu, so bile kmalu polne vode. Ljudje, ki so se zbudili iz najbolj trdnega spanja, so preplašeni gledali, kaj se godi okoli njih. Voda je bila že povsod v hišah, pa je kljub temu še vedno grozno hitro naraščala. Danes, ko je voda padla, se vidi na stenah, kako visoko je stala voda — na nizkih hišah je segala do sredine oken. V sobah je vse prevrnila, umazala in uničila. Ponekod je les, ki je bil voda nosila s seboj, razbil šipe na oknih, voda je vdrla notri in kar je moglo plavati, je odnesla. Pri posestniku Mohorčiču je s tako silo butala razne hlode v prednjo steno, da jo je pretrgala na dve in polovico pomaknila za kakih 10 cm v notranjost. Perutnina, ki jo imajo kmetje

večinoma kar v svinjari, je skoraj povsod utonila; utonilo je tudi več prašic. Ljudje namreč niso mogli iz hiš, ker je voda preveč drla in je bil vsak, ki si je drznil ven, v resni nevarnosti, da ga voda odnese. V mlinih je trgala kolesa, vreče moke so plavale po vodi, vse je umazano 5 cm na debelo od blata. Z žag je odneslo vse deske, vse hlode, vse, kar more plavati. Nekemu kmetu, ki si je ravno pripravil les za gradnjo nove hiše, je odneslo vse. Po dolini so imeli ljudje pripravljenih vse polno bukovih drv. Če jih je danes ostalo še 10%, so lahko zadovoljni. Neka ženska n. pr. jih je imela 80 kubičnih metrov; ostalo ji jih je samo še 7—8 kubičnih metrov. Človeških žrtev ni bilo. Sicer je bil neki fantek res že v resni nevarnosti in le sreči se ima zahvaliti, da je ostal živ. Spal je namreč na nekem hlevu, ko kar naenkrat zaeliš pod seboj pokanje tramov in občuti neko čudovito zibanje. Komaj je še utegnil skočiti dol, že je voda podrla poslopje — podpornike in stene je odnesla, streha pa se je sesula v vodo. Toda kaj naj stori sedaj, ko je drla krog njega več kot 1 meter globoka voda. Komaj se mu je posrečilo rešiti se na bližnji oreh, kjer je moral prečepeti do jutra, dokler ga niso vsega premražene po težkem trudu spravili dol. Ploja ni v vsej vasi nobenega več; vsi so šli po vodi proti Zagrebu. Polja so vsa uničena, edino kjer je koruza, tam je boljše, ker koruza je toliko močna, da je zdržala pritisk.

Kje se je vzelo toliko voda in tako hitro v pol ure — se zaenkrat še ne ve. Skoro gotovo bo, da se je v Gorjancih utrgal oblak. Ljudje pravijo, da tolikšne vode ne pomnijo od leta 1904, pa kljub temu priznavajo, da vendar takrat ni bila tako velika kakor zdaj. Škoda je ogromna. Ljudje — sami

Drobne klice

podobne glivicam povzročajo — kot so dognala biološka raziskavanja — srbež, prhljaj in izpadanje las. Ta ugotovitev je našla takoj praktično uporabo pri Trilysinu, **KER GRE TRILYSIN VEDNO VZPOREDNO Z VEDO.** Trilysin se sedaj dodaja posebna sestavina, ki oprošča teme in lase teh nadlež, ki stalno ogrožajo Vaše lase. Trilysin je zato še bolj učinkovito in popolnejše biološko sredstvo, ki krepi, jača in ohranja Vaše lase zdrave, odpravlja prhljaj in preprečuje izpadanje las.

viški obrtniki, tako tapetnik Franc Zalaznik, ki je napravil skoraj pri vsem pohištvu tapetniške izdelke, tovarna Stora, ki je dala na razpolago lepe zastore, ter drugi obrtniki. Čevljar Slavko Omejec razstavlja svoje izvršne izdelke, med drugimi je tudi vzorec čevljev za fantovske odseke, ki so izdelani natančno po načrtu in veljajo kakšnih 150 do 160 din, pri večjem naročilu seveda manj. Predsednik razstave g. Ivan Vrhovec razstavlja svoje izdelke, med katerimi pa je tudi vzoren kroj za fantovske odseke in ki velja komplet 610 din. Ta dva obrtnika priporočamo našim fantovskim odsekom.

Sloviti mojster na orglah g. Franc Jenko razstavlja izvršne harmonije ter pisalno mizo, ki se na preprost način more tudi spremeniti takoj v harmonijo. Na harmonijo se vneto producira gosp. Franc Jenko ml., 10 let stari umetnik.

Med številnimi obiskovalci so bile tudi gojenke gospodinjke šole v Marjanišču, ki so se kot bodoče neveste in gospodinjke seveda vneto zanimale za cene pohištva. Ko so prišle k Jenkovim harmonijem, je mali Francec zaigral nekaj pesmi, kakor tisto »Teče voda teče« in na mah je po vsej razstavi zavnela pesem iz 30 deklinskih grl. Dekleta ee kar niso mogla premagati, da ne bi malo zapela na razstavi. Nekateri razstavljalci so se malo razjezili, ker je Francec in pa koncert marjaniških deklet odtrgal kupce in ogledalce od njihovih izdelkov, so se kmalu potolažili, ko so dekleta nehala s svojim koncertom in so se obiskovalci vrnili ogledat si ta ali oni del razstave. Teh in takih ljubkih dogodbic pa je na tej razstavi vse polno. Na razstavi razstavlja 50 obrtnikov iz St. Vlada. Razstava bo odprta do 22. t. m. in vabimo občanstvo, da si ogleda in pa seveda tudi kaj kupi.

Zadnja pot g. dr. Al. Bratkoviča

Slovenjgradec, 4. avgusta.
Smrt odličnega in zlasti nesebičnega moža zarezje zmerom v mnoga srca. To se je videlo v sredo v Slovenjgradu ob pogrebu bivšega dolgoletnega župana in odvetnika g. dr. Al. Bratkoviča, ki ga je v tihi žalosti spremljal k zadnjemu počitku ves Slovenjgrader in mnogo okoličanov. Rojen v Negovi pri Radstoni l. 1876 je obiskoval gimnazijo v Mariboru in Celju, pravo je študiral v Gradcu. Dalje časa je bil koncipient pri g. dr. Brejcu v Celovcu, v težkih časih in na vročih tleh, a vedno pokoncu mož. Isto leto je ostal v Slovenjgradu za časa nemške oblasti moral je celo v ječo. A v ti in vseh drugih bridkosti ga je krepko držala pokoncu vera in kriz, ki se ga je oklepal z vso dušo do zadnjega dihla. Vsa v Božu zasidrana njegova duša se je po dolgem in hudem trpljenju zila Vanj, ki ga je v življenju tako ljubil, v Večnj Ljubezen. Naj počiva v miru veliki dobrotnik mestne in vseh okoliških cerkva!

V spomin † Antonu Stenovcu

Sv. Pavel pri Prebrodu, 4. avgusta.

K večnemu počitku smo spremili gospoda Stenovca Antona, vzor moža in dobrega družinskega očeta. Umrl je, zadet od kapi, v najlepši moški dobi, saj je dopolnil šele 51 let.

Ko se je v Sv. Pavlu ustanovljalo Katoliško izobraževalno društvo, je že od vsega početka sodeloval pri njem kot tajnik, nekaj časa je bil tudi predsednik. Pa tudi pozneje, ko ni bil več v odboru, je bil še vedno navdušen in delaven član. Bil je učenec in sodelavec rajnega g. župnika Končana in po njem se je vedno ravnal. Za njim je prevzel vodstvo posojilnice kot načelnik in zanjo tudi mnogo žrtvoval.

Vse bolj vidno pa je bilo njegovo politično delovanje. Od mladih let je bil pristaš SLS, na kateri listi je bil tudi izvoljen za župana. 5 let je vodil občinske posle v popolno zadovoljstvo vseh, dokler ga ni bivši režim vrget z mesta, kamor ga je postavila volja ljudstva. Pa ne samo to — še konfirirali so ga kot nevarnega jim nasprotnika. Da, bil jim je nevaren, kajti bil je mož načel. Nikdar ni niti malo odstopil od načel, za katere je toliko žrtvoval, za katere se je boril od mladih nog, za katere se tudi ni pomišljal trpeti. Bil je tudi intimen prijatelj voditelja slovenskega naroda g. dr. Antona Korošca. Saj ni bilo skoro nikdar, kadar je prišel g. dr. Korošec v Sv. Pavel, da se ne bi oglasil pri Stenovecih in pogledal, kaj dela Tone.

In še eno je odlikovalo g. Stenovca — njegov prijeten značaj. Biti v njegovi družbi je bil lep užitek. Saj je bil človek, ki je znal vsakega potolažiti, vsakemu vrniti vedrost. Bil je pevec in svoj krasen glas je uporabljal v slavo božjo, saj je bil dolgo vrsto let zvest cerkveni pevec. Vsakdo je našel pri njem zatočišče, kdor je bil potreben pomoči. Svojega nasprotnika ni črtil, za njegove načrte je bil vedno dovozen, nikdar jih ni gledal z vidika ozko srčnosti zaslepljenosti. Prav radi tega je pri vseh užival velik ugled in spoštovanje, nikdo ga ni sovražil.

To je zlasti pokazal pogrebni sprevod, katerega je vodil domači gospod župnik g. M. Sagaj ob asistenci gg. Satterja, župnika iz Gomilkega, in Ramšaka, kaplana iz Braslove ter domačih gospodov. Mnogi ljudje, ki so ga spremljali, so rosile oči solze bridkega slovesa; cerkveni možki zbor pod vodstvom g. organista Škorjanca mu je zapel žalostne in med sprevodom pretresljive psalm »Usmili se...« Pri odprtem grobu sta se poslovila od pokojnika g. župnik Sagaj in g. Sadnik, bivši župan, v imenu občine, katere odbornik je bil.

Dragi Tone! Spomin na Tebe nam bo vzpodbuda za nadaljevanje dela, katerega vodnik si bil Ti, nam bo opomin, da ne omagamo.

Kolektivna pogodba pri L. Laurichu podpisana

Konjice, 4. avgusta.

Znano je, da se delavstvo na Stajerskem v posameznih podjetjih najbolj izkorišča. Ondotno delavstvo je po svoji naravi veliko manj zavedno, kakor ostalo slovensko delavstvo. Prijatelje delavstva zato toliko bolj razveseli vsak uspeh delavstva na Stajerskem. Vse slovenski javnosti je gotovo še v spominu, pod kakšnimi okoliščinami in radi kakšnih razlogov je izbruhnila v maju mesecu stavka usnjarskega delavstva v Konjicah. Zveza združenih delavcev je tamkajšnje delavstvo organizirala in podvela vse akcije, da delavstvo dobi znosne delovne pogoje in da se delavca prizna kot enakega v družbi. Borba ZZZ v Konjicah je bila silno ostra in težka.

V sporazumu z dne 20. maja 1937, podpisanem v Ljubljani v času, ko se je končala stavka v Konjicah v tovarni usnja L. Lauricha, je bilo med drugim tudi določeno, da se bo delovno razmerje uredilo s kolektivno pogodbo. Na podlagi tega dogovora, ki je imel zakonsko obvezno moč — v smislu uredbe o minimalnih plačah in poravnavanju — je Zveza združenih delavcev predložila podjetju in Zvezi industrijscev osnutek kolektivne pogodbe. Prva razprava za sklenitev kolektivne pogodbe je bila v torek, dne 3. avgusta 1937. Razpravo je vodil referent Delavske zbornice Anton Marinček, podjetje je zastopal g. Laurich sam poleg odvetnika dr. Zbrasaja. Centralo Zveze združenih delavcev sta zastopala član načelnstva tovariš Križaj Jakob, usnjari, in strokovni tajnik Drago Višnar. Krajno konjicko organizacijo ZZZ pa sta zastopala tovariša Bobik in Tomše. Ker je Narodna strokovna zveza med tem časom organizirala del ostanka delavstva, v kolikor že ni bil vključen v ZZZ, je na izrecno zahtevo podjetnika Lauricha in na predlog Delavske zbornice sodelovala na pogajanjih tudi NSZ po treh svojih zastopnikih.

Po daljši razpravi, ki je trajala nepretrgano več ur, se je končno dosegel v vseh točkah sporazum in je bila naslednji dan, to je danes dopoldne, podpisana kolektivna pogodba poleg zapisnika, ki je sestavni del kolektivne pogodbe.

Važnejša določila kolektivne pogodbe so: za nedeljsko delo se plačuje 100% pribitek. Akordne postavke se določijo tako, da se omogoči delavstvu povprečni 20% zaslužek nad normalno plačo. Pogodba vsebuje vse ugodnosti, ki jih dajejo §§ 219, 220 in 221 obrtnega zakona. Pri sprejemanju in odpuščanju delavstva bo podjetje postopalo v smislu zakonitih predpisov. V vsakem primeru se bodo vpoštevali predvsem socialno šibkejši in oni delavci, ki so bili pri podjetju že zaposleni in so bili odpuščeni radi pomanjkanja dela. Delavstvo dobi pri delu potrebne čevlje in predpasnike, tisti pa, ki so zaposleni v kromovi strojnici in lužil-

nicl, bodo prejeli prispevek v znesku 5 din. Manjše spore rešuje podjetje z delavskimi zaupniki, večje spore pa podjetje in centralni organizaciji. Pogodba je neopredeljena do 31. decembra 1937, po preteku te dobe se pa more kolektivna pogodba odpovedati le vsakega prvega v mesecu na trimesečni rok. Delavstvo je predlagalo tudi, da se uvedejo plačani dopusti in da se zvišajo se-

Revija šentviških mizarских izdelkov

Prvi vtis, ki ga dobi obiskovalec na šentviški obrtniški razstavi, je ta, da je sedanja razstava neprimerno večja, bolj mogočna, kakor vse prejšnje tri. Vseh 17 velikih šolskih sob, ki so bile na razpolago šentviškim obrtnikom, to je nekaj več poslopje, je napolnjenih s samimi žlahtnimi izdelki šentviških mizarjev in drugih obrtnikov. V Sloveniji prav nikjer nimamo take prilike, da bi si ogledali tako ponosno revijo slovenskega mizarkega dela. Zato ni čudno, da je šentviška razstava uživala že lani in v prejšnjih dveh letih velik sloves ter da je tudi letos prevzel pokroviteljstvo nad razstavo ban dr. Natlačen. Lani je razstavo počastil s svojim obiskom Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavel, ki je seveda tudi letos povabil na razstavo in šentviški obrtniki ekaraj z gotovostjo računajo, da jih bo počastil tudi letos. Lani je knez Pavel nakupil več izdelkov na razstavi, s čimer je tudi dejansko izrazil svoje priznanje šentviškim obrtnikom.

Na razstavo vabijo okusni lepaki, ki jih je izdelal g. Ciril Križnar, znani šentviški umetnik. In res je prva lepa reč, ki jo vidiš na šentviški razstavi, prikupen igralec odes s kulisami, primeren za manjša podeželska društva. Seveda g. Križnar zna delati tudi večje in še lepše odre ter je ta oder samo nekaj vzorec.

V pritličju razstavlja tudi kovač Jože Knez in kolar Franc Šipec vzorce svojih izdelkov, ki dokazujejo, da v št. Vidu živi tudi druga obrt, ne samo mizarstva. Tvrda Učakar razstavlja garniture pletenice pohištva. Lani je ta tvrda doživela velik moralni uspeh, zakaj knez Pavel je kupil celo garnituro.

Med mizarji je dosedaj dosegel prav velik gmotni uspeh Franc Senk. Že trikrat je namreč prodal gosposko sobo, ostali razstavljalci imajo namreč izkušnjo, da razprodajo svoje blago šele proti sredi ali koncu razstave, Senk pa je že razprodal takoj. Seveda pa ima v zalogi še dosti takega pohištva.

Medtem ko drugi mizarji razstavljajo luksuzna, moderna ali praktična pohištva, pa razstavlja Anton Zalokar jedilnico v antičnem slogu, ki je ena najlepših na vsej razstavi. Rok Arhar pa obenem

danje plače za 20%. Podjetje sicer ni načeloma nasprotovalo tej zahtevi, vendar je lastnik izjavil, da tolikšnega povišanja pod nobenim pogojem ne dopušča sedanje obratne razmere. Zavezal se je, da, kakor hitro bo reorganizacija podjetja izvedena, bo takoj sporazumno z delavstvom zvišal plače v oni meri, kot delavstvo to zahteva. Na predlog ZZZ je po daljši debati zvišal plače vsemu delavstvu za 25 par na delovno uro, tako da bodo znašali zaslužki po 2,75, 3 in 3,25 Din na uro.

Delavstvo v Konjicah se zaveda, da je s to kolektivno pogodbo položen temelj, da se uredi končno delovno razmerje, zaveda pa se tudi v popolni meri, da je ta temelj postavila Zveza združenih delavcev.

razstavlja vzorce mizarских potrebščin, kakor zakovnice, ključ, pohištvenih gumbov itd.

Lepo so spalnice Ivana Smoleta (iz Jesena), Ivana Mrharja (oreh), Alojzija Tonklija (oreh). Alojzij Tonkli je izdelal tudi krasno šatuljo, ki bo poklonjena knezu namestniku, ko obišče razstavo. Franc Velkavrh razstavlja zelo lepo spalnico iz domačega jesena, Viktor Šetina spalnico iz oreha in jedilnico, Ignacij Vurnik spalnico iz oreha, Josip Kuhar dve spalnici iz jesena in oreha ter jedilnico, Franc Vreček spalnico iz oreha, tvrda bratje Erjavce tri spalnice iz oreha in tri jedilnice prav tako iz oreha ter kuhinjsko opremo iz preprostega lesa. Posebno zanimiva je kombinirana omara, ki more služiti za jedilnico, za shrambo obleke, za knjižnico ter je zelo primerna za samega gospoda ali sameko gospodinjico. Andrej Kregar razstavlja dve spalnici iz oreha in jesena. Fran Čepen razstavlja spalnico iz oreha, ki ima poleg svoje lepote eno prednost: namreč, da je cena nizka, ker je preprosto, toda lepo napravljena. Jakob Kregar ima orehovo spalnico in v isti sobi tudi Joško Kregar zelo luksuzno in lepo spalnico iz oreha. Anton Može razstavlja v sobi z obema Kregarjema torbice in pasove. Malo naprej pa znana tvrda g. Franc Zalelet zbirko prvostinskih likerjev in domačih pitnih so-kov. Franc Kuhar razstavlja spalnico iz oreha in jesena, Jože Škof kuhinjsko opremo in pa spalnico iz masivnega orehovega lesa, Ivan Slova jedilnico in spalnico iz oreha, in furnirano spalnico iz oreha, Ivan Bernik spalnico iz orehovega lesa, Tomo Potročni spalnico iz imitacije oreha, dalje Ivo Bernik preprosto kuhinjsko opremo, ki je poceni, tvrda Bitenc tri spalnice iz oreha, hrasta in češnje, tovarna »Bor« lepo spalnico iz češnje, orehovo jedilnico ter drugo pohištvo. Bratje Pangos lepo belo jedilnico in pa jedilnico iz orehovega lesa ter kmet-sko sobo, Franc Erjavce spalnico iz oreha, Ivan Štrukelj kuhinjsko opremo in orehovo jedilnico, Slovenska produktivna mizarstva združba razstavlja veliko spalnico iz orehovega lesa in pa jedilnico, Karl Kregar orehovo spalnico. Franc Napast spalnico iz orehove imitacije, tvrda Trampuš-Trebušak pa orehovo spalnico in kuhinjo.

Vzajemno z mizarji sodelujejo tudi drugi šent-

Drobne novice

Prihod ministrov v Ljubljano in na Bled

Ljubljana, 5. avgusta.

Danes sta s prvimi belgijskimi brzojavkami ob 8.30 dospela v Ljubljano ministri za gozdove in rudnike g. Gjuro Janković in g. minister za prosveto dr. Stojanovič. Na kolodvoru ju je sprejel g. ban dr. Natlačen ter drugi predstavniki tukajšnjih oblasti. Z brzojavkami skozi Ljubljano pa sta ob 11 potovala še ministri za socialno politiko g. Dragoljub Cvetković in predsednik narodne skupščine dr. Ciriš. Tudi ta dva državnika je pozdravil na kolodvoru g. ban dr. Natlačen. Vsi trije ministri in pa predsednik narodne skupščine so po kratkem odmoru nadaljevali pot na Bled.

Proslava 10-letnice Družbe sv. Rafaela in zasedanje izseljenske zbornice

»Domovina«, tedensko glasilo JNS, objavlja v številu 13 na strani 11 članek »Poseben vlak westfalskih Slovencev v Jugoslavijo«, v katerem pravi, da pride v Slovenijo poseben vlak z izseljenci prav za proslavo 10 letnice Družbe sv. Rafaela in se odpelje 30. avgusta iz Esena. Zato izjavlja Družba sv. Rafaela, da odklanja vsako udeležbo teh društev pri proslavi in pri kongresu. Družba sv. Rafaela ponavlja, da bodo smeli na zasedanje izseljenske zbornice samo delegati tistih društev, ki bodo do 15. avgusta priglasiili svoj pristop v zbornico in jih bo Družba sv. Rafaela sprejela in jim poslala sprejemnico. Imena delegatov se morajo poslati skupaj s prijavo.

Koledar

Petek, 6. avgusta: Gospodovo spremenjenje. Sikst II., papež. Mlaj ob 13.37. — Herschel napoveduje veliko dežja.

Vaše zdravje čuva

„LASTA“ SLADNA KAVA

— **Skojijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani** vabi na občni zbor, ki bo dne 20. avgusta 1937 ob 4 popoldne v pisarni Karitativne zveze v Ljubljani (Marjanišče, Poljanska cesta št. 28). Spored: 1. Poročilo predsedstva. 2. Branje zapisnika zadnjega obnega zboru z dne 6. marca 1936. 3. Tajniško poročilo. 4. Blagajniško poročilo. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Volitev vodstva in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

— **Prosvetna društva**, ki so včlanjena pri Prosvetni zvezi v Ljubljani in Mariboru se ponovno opozarjajo, da so le ona oproščena takse po fin. zakonu za l. 1937-38 po spremenjeni točki 3, pripomba 4 T. post. 99 a Taks. zakona. Zgodilo se je, da druga društva, ki niso prosvetnega značaja, igrajo pod firmo Prosvetnega društva in s tem izpostavijo nevarnosti, da bodo vsa prosvetna društva s takim postopkom izgubila to ugodnost, zato odločno prepovedujeta obe centrali v Ljubljani in v Mariboru dajati dovoljenja drugim društvom, da bi igrala pod firmo prosvetnega društva. Poudarjamo radi enega samega lahkomišelnega društva, ki bi prekoračilo gornja določila, bi trpela vsa naša prosveta.

— **Koncert Trboveljskega slavika na Bledu.** Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v nedeljo 8. t. m. ob 21 velik koncert Trboveljskega slavika na Bledu v dvorani Park hotela. Opozorjamo na to veliko kulturno prireditev.

— **V uršulinskem samostanu v Ljubljani** se začne letos duhovne vaje za učiteljice 16. avgusta zvečer. Vodil jih bo gospod dr. J. Kraljič.

— **Pri neredni stolici, napetosti črev** vsled zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. 15483, 23. V. 25.

— **Sprejem učencev v drž. obrtno šolo za platnarstvo v Ptuj.** Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Naloga iste je, dajati učencem obojega spola poleg obče vzgoje, teoretično in praktično strokovno izobrazbo v platnarstvu in vrbogojstvu in jih usposobiti za platnarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršeni učni dobi tudi do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati platnarstva na svojih domovih. Na zavodu poučujejo razen praktičnega pouka v platnarstvu tudi teoretske predmete, kakor učni jezik, računstvo, kalkulacije, knjigovodstvo, strokovno risanje itd. Vse šolske potrebe prejemajo učenci na zavodu brezplačno. Učna doba traja tri šolska leta. Šolsko leto se prične 1. septembra. V I. razred se sprejemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov osnovne šole in so stari najmanj 12 let. Prijave, kolekovane s kolekom 10 din, je vpsolati vključno do 3. septembra t. l. Vsebovati morajo krstni list, zadnje šolsko spričevalo, izjavo staršev (varuha), s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali učenca za časa učne dobe in plačali vse stroške, ki bi nastali zaradi neopravičenega predčasnega izstopa. Priložiti je tudi potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev. Vsak prijavitelj prejme pismeno rešitev o sprejemu. Pridnim, podpore potrebnim učencem se bodo po možnosti preskrbele podpore za vzdrževanje. Za podrobnejša pojasnila se je obrniti na upraviteljstvo šole.

— **Turistični avtobusni izleti v Opatijo-Sušak za 70 Din.** Informacije Putnik, Gajeva 3, tel. 24-72. — **Perutninarstvo.** Kako vzgajamo, negujemo in gojimo domačo perutnino. Sestavi A. Šlivanik, 174 strani, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1925, 40 din, vezana 50 din. Danes uvidi že vsaka kmetka gospodinja, koliko ji lahko donesa umna reja domače perutnine, zato se ne straši dela, ki ga zahteva ta vrsta domače živali. Nasprotno pa se posledice napačnega ali zanemarnjenega ravnanja kaj kmalu pokažejo; kokiš neso premalo jajc, jajca so premajhna, nasadi zakasneli, meso od takih kokiš je manj vredno, masti nobene, slabo perje, take živali niso porabne za pasmo itd. Ako hočemo imeti od kokiš kak dobiček, se ravnajmo po navodilih in strokovnjakih nasvetih pisatelja te knjige, naš trud nam bo obilo poplačan. Naj navedemo samo nekaj glavne vsebine iz knjige: kratek opis kokiš, kako doležimo, ali je kokiš mlada ali stara, koristi perutninarstva, kaj je primernejše gojiti, kokiš jajčarico ali klavno kokiš, temelji uspešne kurjejeje, najvažnejše pasme, valitev, piščanci, krma, kurnik, druga domača perutnina (puran, palet, pav, golob,

gos, raca), kurje bolezni itd. Za lažje razumevanje opisov posameznih pasem ima knjiga tudi obilo slik. Knjigo toplo priporočamo ne samo poklicnim rejcem perutnine, v njej bo našel tudi kmetijski gospodar marsikak nasvet, ki ga bo lahko praktično izbral pri reji kokiš in druge perutnine.

— **Pri saprtju, motajah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Udeležite se velikega

prosvetnega tabora v Ptuj

dne 19. septembra 1937

— **Vreme. Evropa:** Ciklon nad vso Evropo. Njegova hladna masa prihaja v dotiko toplega zraka iz Poljske v območju Karpatov in Balkanskega polotoka, kjer povzroča oblačnost in tuintam dež. Jugoslavija: Prevladuje deloma oblačno vreme na vzhodni in jasno na zahodni polovici. Dež v okolici Velikega Gradišča. V zadnjih 24 urah je deževalo v severnih in vzhodnih krajih. Toplota se je malo zvišala na južni polovici in ostala brez velikih sprememb na severni. — Napoved za danes: Prevladovalo bo jasno po vsej kraljevini. Pooblašilo se bo v vzhodnih in južnih krajih. Tuintam bodo nevihte z nalivi. Toplota se bo zvišala.

— **Gorica-Sveta gora-Trst:** romarska avtoizleta 14. do 16. in 18. do 20. avgusta. Prijavite se takoj za brezplačna pojasnila na naslov: »Družina božjega svetca«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— **Izguba.** Na poti od St. Ilje preko Maribora do Celja se je izgubila torbica z orodjem. Najditelj se naproša, da javi svoj naslov. — Gradišnik, Celje, Zavodna.

Ljubljana

1 **Rudarji iz Francije v Sloveniji.** V sredo popoldne je s tržaškim brzojavkom dospelo okoli 230 rudarjev, naših izseljencev, ter njihovih družinskih članov iz premožgokopnih revirjev okoli Lenea v Franciji. Naše izseljence je sprejemal francoski poslanec tamkajšnjega okrožja Lenard. Do meje pa jim je šel nasproti predsednik Strojovne komisije g. Sedej. Na kolodvoru jim je bil prirejen lep sprejem, pri katerem je sodelovala godba »Zarja«. Sprejema so se udeležili v imenu g. bana ravnatelj g. Fink, francoski konzul g. Remerand, podžupan dr. Ravnihar in tajnik Delavske zbornice g. Uratnik. Med sviranjem marseljeze so izseljenci izstopili ter se napotili v Delavsko zbornico, kjer jim je na dvorišču izrekel pozdrave g. Sedej. Izseljenci so v Delavski zbornici tudi kosili. Včeraj popoldne je pod vodstvom g. Uratnika obiskala posebna deputacija teh izseljencev g. bana. Izseljenci so po večini že odpotovali na svoje domove, kjer ostanejo nekaj tednov na dopustu.

1 **Vse kroške Dekliškega prosvetnega okrožja Ljubljana** obveščamo, da bo zanje skupni izlet na Brezje in okolico v nedeljo, dne 8. avg. t. l. Odhod iz Ljubljane ob 7.15. V slučaju slabega vremena izleta ne bo.

Dr. Blumauer Robert

ne ordinira do 4. septembra

1 **K večerni plavalni tekmi Ilirija-Fiumana**, dne 12. t. m., priredi Putnik avtobusni izlet na Reko. Informacije v biljetarnah Putnika.

1 **Kegljaški klub »Smola« v Rokodelskem domu** ima kegljanje v petek, t. j. danes zvečer, ker je v soboto na vrtu igra. Upravitelj.

1 **Privatna prenočišča za udeležence II. pedološkega kongresa.** V dneh 25., 26., 27. in 28. avgusta 1937 bo v Ljubljani II. vseslovenski pedološki kongres, ki se ga poleg jugoslovenskih udeležev tudi češkoslovaki, poljaki, bolgari in drugi. Da bo mogoče dostojno prenočiti naše mile goste, prosimo cenjene meščanske stranke, ki bi v teh dneh lahko odstopile kako prenočišče proti plačilu, da to prijavijo stanovanjskemu odseku Pripravljalnega odbora za II. vseslovenski pedološki kongres v Ljubljani, Francišanska ulica 6, I. nadst., desno, dnevno od 9—12 in od 15—18.

1 **Žrtve nepravidega kolesarja.** V Bohoričevi ulici je včeraj popoldne podrl neznan kolesar 7 letno hčerko mizarškega pomočnika Dragice Novakovo. Deklica je pri padcu dobila precejšnje poškodbe na glavi in na obrazu.

1 **Napad v Mestnem logu.** V notici, ki smo jo pod tem naslovom priobčili v petek, dne 30. julija t. l., smo poročali, da je bil napaden g. Leopold Pajzer, inkasant mestnega socialno političnega urada. Sedaj smo izvedeli, da g. Pajzer ni inkasant mestnega socialno političnega urada, niti uslužbenec mestnega poglavarstva.

1 **Prijet lat motorja.** Našim čitateljem je znana smola dobrega znanca ljubljanske policije Valentina Prestopnika, doma iz Notranjih gor. Prestopnik je konec prejšnjega meseca zopet prestopil mejo med svojim in tujim blagom ter je poneveril v Tržiču Martinu Ščurku motorno kolo. Naglo se je odpeljal proti Kranju, se tam v diru zaletel v koštanj ter si je pri padcu zlomil roko, ranil koleni ter dobil še druge poškodbe. Moral je v bolnišnico, motor pa je moral poslati k mehaniku. Te dni pa je Prestopnik toliko okrevel v bolnišnici, da so ga odslovili. Komaj je prestopil prag bolnišnice, pa ga je že zagrabil stražnik in ga odvedel na policijsko upravo, kjer je Prestopnik priznal svoj greh.

1 **Zapora ceste.** Mestni gradbeni urad sporoča, da bo Gorupova ulica zaradi popravila cestišča od petka, dne 6. t. m., dalje za promet z vozili zaprta.

1 **Pobiranje smeti.** Mestno poglavarstvo opozarja zlasti prebivalce v novopriključenih delih mesta, da pobirajo mestni smetarji smeti samo v onih hišah, katerih lastniki odnosno prebivalci so to želeli in so to svojo željo sporočili cestnemu nadzorstvu. Kdor želi, da bi mu mestni smetar pobiral smeti, naj to pismeno ali ustno javi mestnemu cestnemu nadzorstvu v šempetrski vojašnici.

1 **Razpis dobare.** Službeni list št. 62 prinaša dva razpisa mestnega poglavarstva: za dobavo 15 tonske tehnične in pometalnega stroja z razoročjem, na kar interesente opozarjamo.

1 **Nončono službo imajo lekarne:** dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, mr. Trnkoczy ded. Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Maribor

m **Prireditve Mariborskega tedna** danes in jutri. Danes ob petih popoldne na igriščih »Mariborac« in »Rapidac« pričetek teniškega turnirja za nacionalno prvenstvo dravske banovine in mednarodno prvenstvo Mariborac; ob 30 v mestnem parku koncert združenih moških zborov Ipatčeve pevске župe; od pol devetih do desetih promenadni koncert na razstavišču. V soboto bo ob 5 popoldne na igriščih »Mariborac« in »Rapidac« nadaljevanje teniškega turnirja, ob pol petih promenadni koncert na razstavišču, ob šestih na »Železničarjevem« igrišču nogometna tekma med mariborskimi »Rapidom« in »SK Orientom« a Sušaka, ob 20 »Sen kresne noči« v mestnem parku, ob 20.30 v dvorani Uniona mednarodni plesni turnir in od pol devetih do desetih promenadni koncert na razstavišču.

m **Mednarodne gorske motociklistične dirke**, ki jih organizira »Mariborski motoklubi«, bodo v nedeljo popoldne na novi pohorski cesti od gostilne Lebe na Reki do odepitve k Mariborski koči. Proga meri 7 in pol kilometra, tekmovali bodo v šestih kategorijah. Start točno ob treh. Ob pol treh do konca dirke bo cesta brezpogojno za vsak drug promet zaprta.

m **Sklepni izpiti na gozdarski šoli v Mariboru.** V notici pod tem naslovom v sredini številki »Slovenec« je pomotoma izpadlo ime g. ravnatelja šole inž. Zierfelda, ki je bil tudi član izpitne komisije. m **V obrtno nadaljevalno šolo** se je doslej javilo le nekaj vajencev. Ker je treba do srede avgusta pregled obrtno nadaljevalni šoli obveznih vajencev in vajenk zaključiti, opozarja šolska uprava delodajalce in delodajalke, da takoj pošljejo svoje vajence in vajenke na mesino poglavarstvo v svrhu vpisa.

m **Prvo srečanje mariborskih šahistov** v pokalnih tekmah za mariborsko mednarodno prvenstvo se je vršilo v sredo zvečer v restavraciji Novi svet. Igrali so na osemih deskah. Pred pričetkom tekem je predsednik Mariborskega šah. kluba Golouh pozdravil prisotne šahiste in otvoril tekme. Šahovska sekcija »SK Železničarje« je zmagala proti šahovski sekciji »SK Slavijec« s Pobrežja s 5 in pol točkami proti 2 in pol. Za »Železničarje« so zmagali Ferencak proti Rajterju, Fišer proti Oniču, Mohorič proti Dasku, Eterl proti Škobernetu in Ferray proti Gabrijanu, dočim je partija Dasko Viktor proti Vidoviču končala remis. Za »Slavijec« sta zmagala Koberl proti Regoršku in Certalič proti Knehtu. V drugi skupini sta se srečala »Marib. šahovski klub« in šahovske sekcije UJNZIB. Sekcija UJNZIB je dosegla le 2 remija, dočim so vse ostale partije dobili člani »Mariborskega šahovskega kluba« z izjemo ene partije, ki je bila prekinjena. Od MSK so zmagali Bien proti Lukežu, Stojšek proti Maroltju, Sterniša proti Pilberšku, Ostanek proti Kusterju in dr. Simič proti Mušuri. Partije Golce proti Gobeu in Sila proti Staru sta končali remis, dočim je bila Kukovec proti Vodniku prekinjena. Stanje je 6:1 (1) za »Mariborski šahovski klub«. Turnir je vodil prof. Sila. Prihodnje srečanje bo v nedeljo popoldne ob devetih na Mariborskem tednu. Srečajo se »Marib. šah. klub« proti »Slavijec« in UJNZIB proti »SK Železničarje«.

m **Dinamitna patrona raztrgala otroku roko.** Orožniki pri Sv. Lovrencu na Poh. so prijaviili oblastem Franca Mežnarja, ki je bil zaposlen v kamnolomu v Cimžatu, ker je iz malomarnosti pustil v bližini kamnoloma dinamitno patrono, katero je potem našel 10-letni fantek Franc Lampreht ter se z njo igral. Patrona mu je v roki eksplodirala ter mu odtrgala dva prsta na levi roki.

m **Karambol.** Na državni cesti med Marenbergom in Breznem sta trčila luksuzni avtomobil, katerega je sofar Andrej Junger in tovorni avto, ki ga je vodil Ciril Hrašt. Pri trčenju sta se oba avtomobila precej poškodovala. Krivdo za karambol je težko ugotoviti, ker oba soferja zvrčata krivdo drug na drugega.

m »Sofrac« pregledne kartoteke, štampilje, eignirne štampilje, pisalne stroji!

SEDAJ Gregorčičeva ulica 24, Maribor.

m **Požar.** Poestniku Mihaelu Gungl v Zg. Pročju je zgorelo stanovanjsko poslopje s hlevi. Škoda znaša din 15.000. Vzrok požara je slab dimnik. m **Posestne spremembe.** Fanika Berlot je od mestne občine kupila parcelo v Magd. predmestju za din 13.560. Gerliš Karol, strojevodja drž. žel. je prodal Antonu Mlekšu parcelo v Magdal. predmestju za din 135.000. Dalje so kupili: Rupert Schmidt od mestne občine parcelo v Slovenski ulici za 5168 dinarjev, Vlado Vrtovec zas. uradnik, od Hedvice Malota njivo v Koroskem predmestju za dinarjev 48.000, Črepno Franciška od Josipa Grigija hišo v Gregorčičevi ulici št. 7 za din 155.000, Schein Walter od Marib. meh. tkalnice Doctor in Drug parcelo za din 16.575, Rupert Ingolič od Marije Vogler hišo v Meteljkovi ulici 3 za din 116.000, Julijana Soper od Marte Wurzinger parcelo v Magd. predmestju za din 31.465, Maks Frisch od Marte Wurzinger parcelo v Magd. predmestju za din 30.870.

Celje

c **P. Ladislav Hazmal jubilant.** Pred dnevi smo pisali, da je obhajal 45letnico mašništva pater Linus Prah, šele sedaj pa smo zvedeli, da je v istih dneh obhajal g. p. Ladislav 40letnico, odkar je bil posvečen v duhovnika. P. Ladislav je prav tako dobro znan po Sloveniji kot goreč apostol in neumoren delavec, saj se sedaj v svoji sivi starosti pridrujuje in spoveduje po misijonih po širni Sloveniji. Znan je tudi radi tega, ker vedno prireja romanja na božja pota. Z njim gre vsakdo rad, saj vse oskrbi in je vedno poln dobre volje in tudi šal. Blagemu patru ob lepem jubileju v imenu njegovih številnih prijateljev, znancev in hvaležnih ljudi prisrčno čestitamo!

c **Razpis službe pogodbenega uradnika** pri predstojništvu mestne policije v Celju. Mestna občina celjska je s svojim razpisom od 28. IX. 1936 št. 475/3 1936 Preds. razpisala oddajo službe pogodbenega uradnika pri predstojništvu mestne policije celjske. Na podlagi sklepa mestnega sveta celjskega od 16. VII. 1937 se oddaja navedene službe ponovno razpisuje pod sedanjimi pogoji, to je: 1. služba je pogodbeni, 2. plača po dogovoru, 3. obojestranski odpovedni rok 3 mesecev, 4. prosilci morajo dokazati, da so zadostili vojaški obveznosti. Prednost imajo prosilci s policijsko ali upravno prakso. Lastnorочно pisane, z 10 din kolokovane prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti je vložiti najkasneje do vključno 30. VIII. t. l. pri predstojništvu mestnega poglavarstva celjskega. — Prosilcem, ki so za podelitev navedene službe prosili že na podlagi prvega razpisa, ni treba vlagati novih pšenj.

c **Smrtna kosa.** V celjski javni bolnišnici je umrl gospod Emil Krizman, šolski upravitelj na Planini pri Sevnici. Možu, ki je bil dobrega arca in velik prijatelj otrok, katere je 37 let bistril na Planini, ni bilo dano, da bi užival zasluženi pokoj. Naj mu bo dobri Bog, ki ga je nenadoma poklical k Sebi, bogat plačnik! Zalujocim naše iskreno sožalje! — Na Sp. Hudinji št. 46 je umrl včeraj v starosti 46 let g. Hartmann Rihard, milar. N. v m. p.

c **Kino Metropol.** Danes »Pesem obožuje« (Das Lied klagt an).

Prečna

Slovenost biserne maše g. duh. svet. Šmidovnika Antona je potekla izredno prisrčno. Čeprav je pol župnije toča prejšnji teden grozovito oklestila, vendar se je vsa župnija zbrala okrog svojega dolgotrajnega dušnega pastirja, kakor otroci okrog svojega ljubljenejšega očeta. Od resnih in skrbnih mož pa do najmlajših otrok: vse je tekmovalo v pripravah za biserno mašo. Prav redke izjeme so, ki bi ne bile prav nič sodelovale. Može in fantje so postavili 6 visokih mlajev in cel gozdič malih smrek. Žene in dekleta so napletle vence, da je bila cerkev kar najokusnejše okrašena. Za biserno slavnost so domači župljani, katerim so se pridružili mnogi dobrotniki iz sosednih župnij, preskrbeli cerkvi na novo pozlačene, posrebrene in poniklane cerkvene posode od monstrance do škropilnika. Neimenovani dobrotnik — družina — pa je darovala cerkvi prekrasne prte za oltar, prižnico in obhajilno mizo ter purifikatorije. Vse to so omenili v pozdravnih nagovorih zastopniki stanov biseromašniku pred vstopom v cerkev, kamor so slavljence spremlili poleg Prevzisenega, ki je pridigal o zvišenosti darive sv. maše; novomeški kapitelj polnočestvilo z g. proštom na čelu, g. dek. Vintar, domačin, ki sedaj službuje na Koroskem, g. A. Turk, domačin, misionar v južni Srbiji, bivši kaplani in sosedni duhovniki; državno oblast je zastopal g. okrajni načelnik Vidmar; svojega prijetelja so spremljali v cerkev g. minister dr. Kulovec, član ban. sveta D. Veble, župan Zagorci, podžupan Dular, ključarja, zastopniki organizacij, katerih je ustanovni in častni član; navzoči so bili tudi sodelavci in sodelavke v šoli: učiteljsvo z g. šol. uprav. Goljatom na čelu. Od sorodnikov so prihiteli nečaki z ženami in otroki. Da pevski zbor, kateremu je pri biserni maši pomagal prepevati vse ljudstvo, počasti slavljence, mu je priredil bakljado in podoknico. Vsi želimo, da bi g. biseromašnik dočkal še železno mašo.

Trbovlje

Marksisti priznavajo. Zanimiva diskusija je bila prejšnji četrtek popoldne v socialističnem Delavskem domu. Na dnevnem redu diskusije sta bili samo dve točki, in sicer »mezdno gibanje rudarjev in raznoterosti«. Diskusijo je vodil g. Pilberšek. Posebno zanimivo je bilo, da se za prvo točko, ko se je govorilo o mezdnem gibanju, kar je navadno množico razpalilo in so se vršile večerne dolge razprave, sedaj nihče ni brigal, pač pa za drugo točko, ko so morali povedati o malverzacijah nekega njihovega pristaa pri nekaterih blagajnah. Primanjkuje namreč v godbenem fondu 15.000 din, pri društvu za varstvo otrok 9000 din in pri brat. skladnici 1.000 din. Številke so navedene tu okroglo, a so dejanska nekaj večje. Pri navedbi točnih števil je marksistična opozicija dobro zafrkavala socialiste, ker niso nikdar dopustili pri delavskih institucijah, kamor se delavski denar zbira, imeti nad seboj kakšno kontrolo, kar so posebno še opozarjali pri zadnjih volitvah v bratovsko skladnico. In tako je diskusijo delavstvo ogroženo zastavilo, po ulicah pa še med seboj debatiralo in je na račun socialistov še marsikatera pikra padla.

Letna skupščina I. del. konzumnega društva bo prihodnjo nedeljo popoldne ob 3. v Društvenem domu v Trbovljah.

Tombole. Invalidi so dobili dovoljenje, da priredijo 15. avgusta tombolo v prid vojnim sirotam in vdovam. Veliko tombolo z motornim kolesom kot prvim dobikom pa priredi Društveni dom v začetku septembra v prosvetne namene. Srečke so po dva dinarja.

Iz Ljubljane pri Igu so potegnili že pred mesecem mrtvega Japlja Rudolfa, plekarskega mojstva na Vodah; njegovo ime so pa šele sedaj ugotovili. Star je bil 50 let. V smrt so ga menda poglone razrvane družinske razmere.

Športni dan priredi prihodnjo nedeljo SK Amater v Trbovljah pod pokroviteljstvom generalnega ravnatelja TPD g. R. Skubeca.

Vrnil so se otroci s počitniške kolonije ob morju. Na stroške Karitativne zveze v Ljubljani je poslala tuk. Vincencijeva konferenca 26 dečkov. Vsi so se vrnili zdravi in nasmejani domov in razen treh so tudi vsi na teži pridobili. To je tudi najboljši dokaz, kako grd in lažniv je bil dopis v »Delavski politiki«, ki je pisala in sumničala, da otroci, ki so jih menda iz propagandističnih vidikov poslali krščanski politični faktorji, »ob morju stradajo, da bodo zaradi slabe hrane morali stopiti v gladovno stavko.« Iz vsega dopisa gleda grda nevoščljivost in jeza socialistov, če kdo drugi kaj etori za rudarske otroke in celo na druge stroške in brez ozira na strankarsko pripadnost. Prav pred enim tednom je bil sestanek v Del. domu, ki je pokazal, kako socialisti delajo. Sodrug Gnilšek je javno povedal, da je pred tremi leti šel nadzorovat tako počitniško kolonijo otrok, ki jo je poslala rudarska bratovska skladnica pod vodstvom najvernejšega socialista Hrušvarja. V koloniji je našel mesto poslatih 85 otrok le še 35. Domov so se vrnili nesnažni in bolni, da so enega morali oddati v bolnišnico. Ker je Gnilšek kritiziral, da se tako gospodari z denarjem delavcev, je zletel iz vseh odborov, kjer imajo socialisti kaj besede. — Sedaj tudi postaja vedno bolj jasno, zakaj je Pilberšek in za njim celo dr. Reisman ob priliki zadnjih volitev v rudarske ustanove, II. skupino in bratovsko skladnico vpil »ne maramo kontrole«. Socialistov ni mogel nihče huje razgaliti, kakor je storiil njih lastni član Gnilšek.

Svetina nad Celjem

Vsem ljubiteljem nepokvarjene gorske narave, planinskega osvežujočega zraka in priljubljenega božje poti nad Celjem se naznanja, da se bo tako zvana »obdolska« ali lepa nedelja obhajala v nedeljo, dne 8. avgusta. Prvo cerkveno opravilo bo ob pol 7., pozno ob 10.; pri poznem opravilu bo tudi znamenita teoforična procesija s toliko ljubkostjo in tolikim veličanstvom, da skoro vsak roman, ki jo je enkrat videl in se je pravilno udeležil, izjavlja: Pojdem na vsak način na prijazno Svetino se priporočiti Materi božji. Svetina s svojo višino 700 m nad morjem je ena najbolj priljubljenih izletnih in turistovskih točk v bližini Celja. V dobrih dveh urah prideš po sicer precej strm, a nad vse romantični poti na prijazno Svetino ter se čudiš nad lepoto kraja s planinskim značajem, najbolj pa nad veličastno gotično cerkvijo, ki s svojim impozantnim osmerokotnim zvonikom iz rezanega kamna priča o slavi in moči nekdanjih celjskih grofov, ki so to cerkev pozidali. Pridi, poglej in si boš razvedril dušo in telo!

Pozvedovanje

Damska zapesna ura (krom na črnem traku) s škaflijo in garancijskim listkom se je zgubila v četrtek popoldne od trgovine Cernak, Pred lemnatod do trimestovja. Ker je birmansko darilo, se najditelj naproša, da jo odda proti dobri nagradi v Veliki dolnarski 23.

Ivan Martelanc:

Na kongresu zavarovalnih tehnikov v Parizu

Pariz, konec junija 1937.

Pariz ni le mesto svetovne razstave, ampak tudi mesto kongresov. Samo mednarodnih kongresov je za letošnji skiciranih v Parizu okrog 400. Pri rokah imam razne sezname teh zborovanj, pa si je težko ustvariti pregled in razbrati vodilne smerice posameznih prirediteljev.

Zavarovalni tehnik in znanstvenik so se letos zbrali v Parizu od 17. do 24. junija na svojem XI. mednarodnem kongresu. Ti kongresi so imeli sprva namen, da se v ožjem krogu aktuarjev, to je zavarovalnih tehnikov, matematikov, razborejo osnove statističnih pregledov in računskih načinov, ki bi omogočili zdrav razvoj zlasti življenjske zavarovalne panoge. V življenjsko zavarovanje so vložene milijarde in milijarde ljudske premoženja, zato je na vodilnih možeh zavarovalstva kot gora težka odgovornost za pravilno zbiranje in smotrno upravljanje zavarovalnega kapitala.

S takim ožjim programom so se vršili skoraj vsi starejši kongresi že skozi 41 let svoje zgodovine, tako zlasti drugi (1898 v Londonu), sedmi (1913 v Amsterdamu), osmi (1927 v Londonu), dočim so nekateri obravnavali celo posamezna vprašanja. Na zadnjem kongresu v Rimu 1934 pa se je za bodočo zahtevalo veliko širši program: na teh kongresih naj se obravnavajo vsa aktualna vprašanja iz zavarovalstva s posebnim oziranjem na zavarovalno tehniko, matematiko, statistiko, tarrifiranje, ocenjevanje tveganj, upravo imovine, obrestno mero in pozavarovanje iz vseh zavarovalnih panog, in to s čim širšega znanstvenega zrelišča. Znanstvenemu namenu naj se pridruži še drugi, praktični: medsebojno spoznavanje voditeljev zasebnega in javnopravnega zavarovalstva. Skoraj nobena druga gospodarska panoga danes ni tako internacionalizirana kot zavarovalstvo; medsebojno poznanje pomeni medsebojno razumevanje in s tem napredek in uspeh v stroki.

Ze rimski kongres z nekoliko obsežnejšim programom, kjer se je družabnemu delu posvečala ista pažnja kot znanstvenemu, je siljano uspel: udeležilo se ga je nad 1500 zavarovalnih strokovnjakov z vseh delov sveta, predavanja z debato so v celoti izšla v tisku in pomeni ves material velik znanstveni napredek v zavarovalstvu.

Letošnji enajsti kongres v Parizu je bil sklican s kar najširšim programom. Res, da je privlačevala v Pariz letos tudi svetovna razstava, toda zdi se, da niti skilicatelj sami, to je francoski aktuarji, niso pričakovali tolikšnega odziva. Število udeležencev s gospodi je znašalo skoraj 2000. Dvaintriideset držav se je udeleževalo kon-

gressa po svojih odposlancih in zastopnikih. Na kongres je prišlo precej Američanov, prišli so zastopniki zavarovalstva iz Južne Amerike, nekaj Indijcev, prišli so aktuarji iz francoskih kolonij, številno je zlasti zastopstvo Japonske. V tem pisnem svetu narodov in jezikov se je prav zanimivo kretati. Vsakdo skuša uveljaviti svoje mnenje, zlasti Angleži so se pogosto oglašali v debati. Tajništvo je za razprave moralo izdelati poseben pravilnik in vsakemu govorniku odmeriti 5 do 10 minut (po številu prijaviteljev k besedi), da se je mogel dovršiti ves delovni program v redu.

Iz Jugoslavije so se udeležili kongresa: generalni ravnatelj SUZORJA Radovan Matjašič iz Zagreba, vseuč. prof. belgajske univerze dr. Jovan Karamata, Ivo Lah, šef statističnega oddelka Okrožnega urada iz Ljubljane, dr. Vladimir Vranič, prokurist Jadranske zavarovalne družbe iz Zagreba, I. Brzaković, ravnatelj zavarovalnice L'Union iz Belgrada, in Ivan Martelanc kot odposlanec Vzemne zavarovalnice iz Ljubljane.

Program letošnjega kongresa je obsegal naslednjih šest, danes najaktualnejših vprašanj iz zavarovalne stroke: 1. ocenjevanje zrakoplovskega rizika, 2. sprememba obrestne mere in njen vpliv na življenjsko zavarovanje, 3. pozavarovanje (požar, življenje, nezgode), 4. nastavek svetovne statistike o obratnih nezgodah, 5. skupinska zavarovanja v zasebnopravnem in socialnem zavarovanju, 6. posebna vprašanja iz požarnega in življenjskega zavarovanja. (Podrobno poročilo o kongresu bo objavljeno v strokovnem tisku, tu naj navedemo le nekatere najbolj zanimive ugotovitve kongresa.)

Svečana otvoritev kongresa se je vršila v četrtek 17. junija ob 10.00 uro na Sorboni. Glavna dvorana slavne pariške univerze je za lahkoto sprejela vase nad 2000 kongresnih članov in povabljenih visokih odličnikov. Vlado je v zastopstvu ministra za delo zastopal Jacques Ferdinand-Dreyfuss, generalni ravnatelj socialnega zavarovalnega urada v francoskem delovnem ministrstvu. Otvoritveni govor je imel predsednik stalnega odbora za mednarodne zavarovalniške kongrese prof. Amadee Bergault. Ugotovil je, da ako je Sorbona odprla gostoljubna vrata svojih dvorov aktuaristom kongresu, da je s tem dobila zavarovalna veda plemiško pismo, ki ga bo znala zvesto čuvati in ga bo s ponosom hranila. — V svečnem razpoloženju je bilo izbrano kongresno predsedstvo ter se je kongres otvoril. Vsaka država je dobila po enega člana predsedstva na vsakih 15 udeležencev; tako je Češkoslovaška dobila dva člana, Jugoslavija pa (zaradi premajhnega zastopstva) nobenega. (Nadaljevanje.)

Tečaji naših papirjev

Tečaji naših državnih vrednostnih papirjev stalno rastejo. Iz poročila Narodne banke za mesec junij posnemamo naslednje podatke, ki kažejo, kako so se tečaji državnih vrednostnih papirjev tekom treh let zboljšali.

Prepovedni tečaji za mesec junij so bili tekom zadnjih let za štiri vrste državnih papirjev sledeči:

Leto	2% na vojna škoda	7% na investicijsko posojilo	4% na agr. obveznice	6% na begluške obvez.
1934	305.38	71.18	37.08	54.16
1935	362.56	82.12	47	64.24
1936	363.45	83.26	48.67	68.84
1937	408.77	88.77	52.58	76.67

Obveznice vojne škode so v tečaju tekom treh let rasle za tretjino, agrarne in pa begluške obveznice pa celo za več. Še bolj kot pri teh so se dvignili tečaji obveznic Blairvega posojila, seveda le nostrificiranega.

Poleg zaupanja v državne finance je to dviganje tečajev tudi znak, da vlada po državnih papirjih dovoljno povpraševanje. Kapitalu nudi papirji dovolj visok in siguren donos, kakor ga v drugih investicijah vkljub izboljšanju gospodarskih razmer ne dobi.

Prizad znižuje ceno pšenici

Na mednarodnih trgih je cena pšenice v zadnjih tednih stalno popuščala. Ta padec je šel tako daleč, da je cena pšenice v naši državi, kjer je Prizad s svojo intervencijo držal ceno kvišku, bila cena 30 din pri 100 kg nad svetovno pariteto. Vzrok popuščanja cen je iskati v pričakovani ugodne letine, sedaj so namreč izgledi za letino boljše, kakor pa so bili na podlagi poročil pred mesecem dni.

Valed takega položaja na svetovnih trgih je bil Prizad prisiljen, da zniža ceno tudi na našem trgu. O tej svoji odločitvi je dal predvčerajšnjim sledeče uradno poročilo:

»Z današnjim dnem je Privilegirana izvozna družba znižala svoje cene za odkup žita za 10 din, to je, od 190 na 180 din za meterski stot, baza vlačilec Tisa.

Kar se tiče vagonске pšenice, jo kupuje Privilegirana izvozna družba za sedaj, dokler ne bo imela možnosti za izvoz vagonске pšenice po cenah za blago na vlačilcih v relaciji vlačilnih preto-vornih postaj: Petrovgrad, Pančevo, Novi Sad, Senta, Apatin, Osijek, Zemun in Smederevo. Od cen za blago na vlačilcih se na teh postajah paritetna cena za vagonsko blago znižuje za 2 din od 100 kg za kritje pretovornih stroškov.

Za znižanje cen so se merodajni krogi odločili radi stalnega padanja cen na svetovnem trgu. V času, ko je Prizad določil svojo ceno za pšenico na 100 din, je razlika med njegovo ceno in svetovno pariteto znašala 15 din. Ta razlika pa je sedaj narasla na 30 din. Kljub sedanjemu znižanju bo razlika napram svetovni ceni še vedno znašala dvajset dinarjev.

Pri vsem tem pojasnjevanju se nam zdi, da politika, ki jo ima Prizad glede določanja cen, ni pravilna. Ceno na 190 din je Prizad povzpel pred 15 dnevi, torej tedaj, ko je na svetovnem žitnem trgu že pričela tendenca popuščati. Taka politika more pospeševati le špekulacijo v pšenični kupčiji. Ker Prizad svojo intervencijo za visoke cene izvaja s finančno pomočjo države, to je, na račun vseh davkoplačevalcev, bi se taka politika cen morala tem bolj varovati.

Največ naše pšenice je letos uvozila Francija. V prvem polletju smo izvozili skupno 201.824 ton pšenice v vrednosti 357.3 milij. din. Največ te pšenice je bilo izvoženo v Francijo, katera je uvozila 143.162 ton pšenice v vrednosti 248.6 milij. din. Nadaljnji večji uvoznik naše pšenice je bila Nemčija s 44.521 tonami v vrednosti 81.6 milij. din, po-

tem Italija z 8.054 tonami v vrednosti 15 milij. din in Holandska s 5.000 tonami v vrednosti 10 milij. din. Manjše množine pšenice smo izvozili tudi v Švico in Albanijo.

Opoved francoskega kliringa. Ponovno smo že poročali, da bodo s Francijo nova trgovinska pogajanja ter da bo spremenjen trgovinski sporazum, ki je bil sklenjen v decembru lanskega leta. Kot poročila sedaj »Jugoslavinski kurir«, bomo najkasneje do konca tekočega meseca odpovedali sedanji klirinški dogovor tako, da bo konec septembra prenehala njegova veljavnost. Medtem pa bodo s Francijo pogajanja o novem trgovinskem sporazumu, ki bo obsegal tudi dogovor glede plačil.

Borza

Dne 5. avgusta 1937.

Denar

Angleški funt je ostal neizpremenjen in je notiral na ljubljanski borzi 238 den, na zagrebški 237.20—238.80 (238) in na belgajski pa 238 den.

Avstrijski šiling je notiral na ljubljanski borzi 8.54—8.64, na zagrebški 8.50—8.60 (8.55), na belgajski pa 8.5039—8.6039.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 12.72—12.92, v Zagrebu 12.74—12.94, za ultimo avgust 12.75 do 12.95, za 15. september 12.7575—12.9575, za ultimo september 12.75—12.95, za 15. oktober 12.70—12.90, za ultimo oktober 12.73—12.93, za 15. november 12.65—12.85 in za ultimo november 12.65—12.87.

Grški boni so notirali v Zagrebu 30.15—30.85 (30.50).

Španske pesete so beležile v Zagrebu 295 bl. Lire so nudili v Belgradu po 218.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2304.41—2409.01
Berlin 100 mark	1744.52—1758.40
Bruselj 100 mark	730.32—735.39
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.79—217.84
Newyork 100 dolarjev	4307.24—4343.42
Pariz 100 frankov	162.57—164.01
Praga 100 kron	151.33—152.43
Trst 100 lir	227.70—230.78

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 2.006.575 din, na belgajski pa 3.323.000 din.

Curih: Belgrad 10, Pariz 16.3225, London 21.68, Newyork 435.52, Bruselj 73.3125, Milan 22.925, Amsterdam 240.175, Berlin 175.20, Dunaj 81.30 (82.00), Stockholm 111.775, Oslo 108.95, Kopenhagen 96.775, Praga 15.20, Varšava 82.70, Budimpešta 86.25, Ate-ne 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.5725, Buenos-Aires 131.75.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. pos. 89.25—91.25, agr. 52—53.50, vojna škoda promptna 405—407, begl. obvez. 75.50—76, 8% Bier. pos. 96.50—97, 7% Bier. pos. 85—86, 7% pos. DHB 98—100, 4% sev. agr. 51—53, Trboveljska 240—250.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 89 den., agr. 52.50—53.50 (53.50), voj. škoda promptna 405 den., 4% sev. agr. 52.50—52.75 (52.75), begl. obvez. 76 den., dalm. agr. 74.25 den., 8% Bier. pos. 94—95 (95), 7% Bier. pos. 83.50—85. Delnice: Priv. agr. banka 190 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. pos. 90 den. (90.50), agr. 52 den., vojna škoda promptna 405.25—405.75 (405.50—405.75) ultimo sept. 405.25 den., 4% sev. agr. 52.25 den., begl. obvez. 76 den., dalm. agr. 74.50, 8% Bier. pos. 93.50—94, 7% Bier. pos. 84—84.25 (84.25), 7% pos. DHB 100 den. Delnice: Nar. banka 7175 den., Priv. agr. banka 197.50—198.50.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. 78—79 kg 168—170, srem., slav. 77—78 kg 166—168, banaš. 78—79 kg 164—175, bač. ladja Tisa 78—79 kg 178—180, bač. ladja Begej 78—79 kg 177—179. — Ostalo pšenica neizpremenjena. — Sve ostalo neizpremenjeno. — Tendence stalna. — Promet srednji.

KULTURNI OBZORNIK

Zbrane razprave prof. M. Murka

Najnovejši portret prof. Murka

(Delo akad. kiparja Franceta Goršeta, leta 1937)

Lani je praznoval 75 letnico eden najznamenitjših evropskih slavistov, vreden učenec in naslednik Miklošičev in Jagićev, naš rojak univ. profesor dr. Matija Murko, častni doktor in upokojeni profesor univerze v Pragi, kamor je prišel preko Dunaja, Gradca in Leipziga, aktivni predsednik »Slovenskega društva« v Pragi in urednik eredične slavistične revije »Slavia«, ki izhaja v vseh evropskih jezikih. Malo kakšen Slovenec je napravil tako odlično kariero in tako plodonosno izbral svoje življenjske moči ter tako na široko razpredel predmet svojega znanstvenega zanimanja. Vsem slovenskim deželam je bil ljubi gost, vseh slovenskih kultur se je dotaknila njegova vedoželjnost in njegova neustrahovana roka, v vseh slovenskih in tujih jezikih je razlagal kulturne podo-be iz slovenskega sveta. Iz dunajske slavistične filološke šole, katere tradicija sega do našega Kopitarja, in iz ruske pozitivistične sociološke kulturne zgodovine je zrasel profesor Murko, ki je znal strogo dunajski filološki metodi dati široke idejne osnove ruske literarne zgodovine, ter je tako v nekaterih svojih delih — zlasti v obširni primerjalni monografiji v nemškem jeziku »Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der böhmischen Roman-tik« (1897) — uvedel eden prvih pravilno metodo primerjalne slovenske literarne zgodovine ter stoji tako s to knjigo med ustanovitvi te panoge. Nanjo je mislil predvsem prof. Horák, ko je napisal, da »je Murko z nekaterimi deli začel novo obdobje v zgodovini slovenskih literatur«. Še pred njim mu je isto priznanje dal že tudi prof. Jabu-bee.

Murkove posebej izdane monografije so znane vsemu znanstvenemu svetu, tako že imenovane »Einflüsse«, »Geschichte der älteren Südelavischen Literaturen«, »Die Bedeutung der Reformation und Gegenreformation für das geistige Leben der Süd-slaven« itd., zlasti pa njegova predavanja in brošure ter znanstvena poročila o raziskavanju srbske narodne pesni, kateremu je posvetil največ svojih sil. Toda mož take delavnosti, organizator znanstvenega dela katekohen, stojič z vso svojo osebnostjo eredi potreb in problemov živega življenja, je poleg teh svojih glavnih knjižnih del napisal še nebroj člankov po vseh močeh slovenskih, nemških in francoskih revijah in dnevnih časopisih, kakor je pokazala privatno izdana bibliografija, ki mu jo je za 70 letnico zbrala njegova hčerka ga J. dr. Arnerijeve. Zato se je že tedaj odločil Slovenski inštitut v Pragi, da izda te raztresene razprave, dragocene za vso slovensko filologijo, v posebni knjigi pod uredništvom univ. prof. dr. J. Horáka. Zdej je izšla 1. knjiga pod naslovom »Rozpravy z oboru slovenske filologie«, obsegajoč 617 strani ter uvod prof. Horáka (XIV). Dodana je je poleg imenskega kazala tudi bibliografija ge. dr. Arnerijeve.

Ta prva knjiga Murkovih Zbranih razprav iz slovenske filologije je urejena pod posebnim vidikom. Urednik se ni oziral na kronološko zaporednost, temveč je hotel pokazati razsežnost Murkovega zanimanja za slovensko filologijo ter je izbral zlasti take članke, ki naj pokažejo delo za zgodovino slovenske filologije sploh. Murko z njemu bogatimi življenjskimi arečaji in izkušnostmi riše portrete najzaslužnejših delavcev na tem polju, se dotika mednarodnih problemov in opisuje razvoj slovenskih znanosti v najrazličnejših krajih. V uvodu pravi urednik, da je »Slovan-ski inštitut imel v mislih vzgojno ceno Murkovih del, zato jih daje v češkem prevodu, da bi bila lahko pristopna tudi znanstvenemu naraščaju ter vsem prijateljem slovenskih studij«. In resnično: iz teh razstresenih, a zdaj zbranih in smoteno urejenih razprav, nekrologov in govorov ter informacijah studij se bralec seznanja ne samo z Murkovim publicističnim delom in njegovim izrednim smislom za organizacijo slavističnega dela, temveč mu jasno etopi pred očmi ves razvoj slavistične vede v zadnjem stoletju od Kopitarja in Dobrovškega do današnjih dni.

V prvih štirih razpravah: 1. Kopitar in Vuk Karadžić (iz Ljub. Zvona 1908 preložil na češko Jan Stanielav), 2. Govor nad grobom Vuka S. Karadžića 10. okt. 1897 iz A. Knezove knjiz. 1897 prel. J. Stanielav), 3. Govor pri prenosu Kopitarjevih kosti v Ljubljano (Knez. knjiz. 1897, prel. J. Stanielav) in 4. Ocena srbskih narodnih pesmi, pomotoma pripisana J. Grimmu (Euphorion 1904, prel. J. Horák) — je Murko pokazal na začetek slavističnega študija v Avstriji, ki je močno vplezen s Kopitarjem, ter na njegov plodonosen vpliv in edinstveno prijateljstvo do Srba Vuka Karadžića, kar je dalo vzhik vsej novi srbski narodni kulturi ter proslavilo srbsko narodno pesem po vsem kulturnem svetu. Iz teh govorov in iz ocene, ki se je razvila v samostojno, podrobno znanstveno razpravo, se poučimo o stanju in problematiki slavistične pred eto leti ter o najlepši in najplodnejši

sin-tezi slovenskega in srbskega kulturnega delovanja — polje, na katerem je prav pozneje Murkovo delovanje znova prineslo tako bogat sad. Te štiri razprave naj karaktirizirajo Murkovo naj-uspešnejše delo na jugoslovanski primerjalni slavistiki. Naslednji dve: Kollarjeva slovenska vzajemnost (češko v Kollarjevem zborniku 1893) in Prvi primerjalni sanskrita s slovenskimi jeziki (iz Rada 1897 prel. Jan. Stanielav), kažejo Murkovo zanimanje za splošno veselovansko filologijo, ki ji je položil temelj Kollarjev epie o slovenski vzajemnosti, o kateri je Murko pisal obširnejše še v razpravah Letopisa Matice slovenske (1897, 1894). V celi vrsti nekrologov, katerih vsak je večja ali manjša razprava, je opisal življenje in delovanje mož, na katerih delu stoji ves razvoj nove slavistične. Tako slede razprave: Miklošičeva mladost in njegova študijska leta (1898, prel. Jan Marhan), nekrolog št. Franc Miklošič z bibliografijo Mikl. del (iz LMS 1891 prel. K. Krejč), Vatroslav Jagić (1923 prel. Jiri Horák) z Jagićevo bibliografijo; Grob V. Jagića (1923 prel. J. Horák); Josef K. Jireček (1918, prel. J. Marhan); F. Pastrnek (1923, prel. J. Horák); Vatroslav Oblak (Knezova knj. 1899, prel. St. Petira), Milivoj Šrepič (Ljub. Zvon 1905, prel. J. Horák); Krej Strekelj (Veda 1912, prel. K. Krejč). Ze samo iz teh priložnostnih člankov, ki pa so obenem nekateri naravnost kar obširne monografije, tako o Miklošiču, Jirečku, zlasti pa V. Oblaku (str. 262—402) je očezen ves razvoj slavistike pri Slovencih, Hrvatih, Bolgarjih in Čehih, ki ga je napisal človek, živeč z voemi in naj-tešnejšem sodelovanju. K temu oddelku spadajo še naslednji članki: Novi seminar za slovensko filologijo na Karlovi univerzi (češko 1923), ki se je preorganiziral predvsem po emernicah in napo-rnih prof. Murka samega, stojič mu vsa vojnova leta do upokojitve na čelu kot glavni vodja. To mesto ga je tudi postavilo nekako na čelo sedanje slavistične in za posredovalca med vsemi slovenskimi slavističnimi delavci. Tako je tudi Murko imel slavnostni govor na L. shodu slavistov v Pragi 1929 (natisnjen v knjigi), v katerem je pokazal na razvoj medelovanskih znanstvenih stikov, ki so dobili vidni izraz šele s tem kongresom z njegovi-m sodelovanjem in pod njegovim vodstvom. Kot profesor na nemških univerzah v Leipzigu, ki ima poleg berlinske največ zaslug za porast nemške slavistične, je lahko najzestrajše napisal razpravo o »Slovenski filologiji v Nemčiji« (1917, prel. J. Horák), kar je dopolnil še z člankom »Bistvo in naloge nemške slavistične« (1928, prel. J. Horák), ki zaključuje prvi del prve knjige. Pri tem ome-njam, da je Murkov pregled češke slavistike naj-novejšega časa izšel že pred leti v posebnem po-natisku ter pač zato ni sprejet v te Razprave, ka-mor bi seveda nujno tudi spadal.

V II. delu pa je hotel urednik pokazati nekaj metodološko zanimivih razprav s trajno vrednostjo, kakor je Murkovo habilitacijsko delo o začetkih ruskega romana (iz Ljub. Zvona 1897, prel. J. Ho-rák) ali Misti k Prešernovu življenjepis (iz L. Z. 1901, prel. J. Horák), v katerem je pri nas zvezan začetek nove psihološke in sociološke literarne kritike. Sem je postavil tudi nekaj feljtonov, v ka-terih je Murko s stališča znanstvenika povedal svoje mnenje o političnih vprašanjih. Tako o »ime-nu Jugoslavija« (češko L. 1929), v katerem daje zgodovinski pregled o imenu narodov na ozemlj-danajšnje Jugoslavije ter tudi razvoj jugoslovanske-ga gibanja ter zedinjenja. Razbral je razloge za to ime in proti; proti pa so samo filološki pomisleki, ki pa nimajo praktičnega pomena. Tudi v drugem članku »Misel jugoslovanskega zedinjenja v pre-teklosti« (češki L. 1927) spada k Murkovim pri-pombam k sodobnosti, ki jo hoče razumeti vedno le z edino trdnega in zanesljivega stališča — pre-teklosti. Tudi razmerje med Čehoslovaki in Ju-go-slovani, je Murko osvetlil s primerjalnega zgo-dovinskega stališča v kratkem članku v Češkoslovski narodni čitanki (1928), ki je pomatizem na pred-zadnjem mestu. Knjigo pa zaključuje že omenjena študija o Prešernu, ki Murka in njegovo delo zo-pet trdno sklene z njegovo rodno zemljo, s čisto slovensko problematiko.

Tako so Čehi proslavili na najlepši način naš-ega slovenskega znanstvenika ter obljubljajo še drugo knjigo, ki naj bi obsegala članke iz najvaž-nejšega Murkovega znanstvenega področja, nam-reč njegova važna raziskavanja jugoslovanske na-rodne pesmi, kateri je posvetil večino svojih zad-njih let. — Ne zaman pričakuje ves slovenski svet prav od Murka še sintetične besede o tem našem problemu, ki jo edino on lahko da. Dokler pa te zadnje besede še ni, bi želeli, da druga knjiga čimprej izide in pokaže prof. Murka ne samo je-zikovslova in literarnega zgodovinarja, temveč tudi etnografa in folklorista, pri katerem nam pa ured-nik ne spregleda, da je z Murkovim imenom zve-zana tudi skrb in ohranitev slovenske narodne pesmi.

Razprave iz področja slovenske filologije do-ločajo prof. Murko jasno in nazorno mesto v slo-vanskem filološkem svetu. Poleg tega, da slovi kot pisatelj velikih knjig, kažejo te Zbrane raz-prave njegovo široko znanje vseh slovenskih pro-blemov v podrobnosti, njegovo širino in globino, ka-r ga po pravici postavljajo v eredične slovenske filo-logije sploh. Na drugi strani pa moramo obhodu-vati Murkovo jasnost in nazornost, ki ga je vedno karaktirizirala kot pedagoga, ter pač ne moremo začetnikom v slovenski filologiji železi za uvod v občo slavistiko nobene druge knjige kot prav te Murkove razprave. Njegove študije o Miklošiču, Jagiću, zlasti pa Oblaku so naravnost klasične razprave o osnovnih problemih slavistike. Urednik je iz raztresenih razprav znal izbrati in urediti knjigo tako, da je dala izčrpno in skrajno sintetično podobo zgodovine evropske slavistike. Murkova osebnost veže živo vso to preteklost ter jo nam približuje toplo in domače kot zna samo on. 76-letni »patriarh slavistike«, vreden nadaljevalec tradicije Kopitarja, Miklošiča, Jagića, in velik Slovenec.

Bog ve, če bo prof. Murko kdaj deležen slo-venskih Zbranih spisov? Čutim, da bi to dejanje, ki so ga etorili Čehi, morali ob visokem jubileju etoriti mi sami in naše akademije, da jih imamo. Ali pa homo ta greh popravili vsaj pri pokojnem prof. Prijatelju, ki bi bil te knjige svojega pro-fesorja od srca vesel, kakor bi bili mi njegovih Zbranih spisov. Čehi so nam pokazali, kaj bi mo-rali ob prof. Murko etoriti mi, in ob tej knjigi čutim jasno, kaj moramo etoriti sedaj.

Gosp. prof. Murko pa, ki sedaj biva med nami, želimo od srca, da bi tako čil in svež dočkal tudi drugega dela svojih razprav, in tudi tretjega — sin-tetične besede o naši narodni pesmi. —

**Dobro in poceni želi biti vsak postrežen!
Vse to Vam nudijo radovoljno naši inserenti!**

Gospodarska kriza pred 300 leti S tulipani so sleparili

Zaljubljenost v tulipane.

Natančno pred 300 leti je bila na Nizozemskem kriza, ki spada k prvim trgovskim krizam novodobne gospodarstvene zgodovine in ki je prav čudovita zadeva v kulturni zgodovini. Z njo se je končala ona čudna zaljubljenost v tulipane in špekulacija s tulipani, ko je bilo premoženje vee Nizozemske skozi tri leta v nevarnosti. Zmeraj bo ta doba v skrivnost zavita in nikdar ne bo moči zvedeti, zakaj se je ta norost začela, norost, ki je podobna norosti iskalcev zlata in lovcev za erečo. Tedaj — bilo je ob času 30-letne vojne — še besede špekulacija niti poznali niso, pa je že špekuliral vee narod po vseh pravilih modernih borznih navghanosti in tako hudo so špekulirali, da se je vsa dežela zamajala in nastala huda

gospodarska kriza — samo radi tulipana?

Tulipan, ki v Mali Aziji in v Egiptu kar divje raste, je prišel v 16. stoletju v Evropo, kjer so mu radi podobnosti s turbanom dali ime tulban — tulipan. Kmalu so ljudje vzljubili to cvetico, zlasti na Holandskem so se kar zaljubili vanjo in so gojili vee krasnih vrst, posebno krog Haarlema. Cene tulipanu so rastle — in tedaj se je začela zagonetna igra. Krog leta 1634 so bile cene te rože tako visoke, da niso več ustrezale cenam rastlini, marveč so bile te številke že zares loterijske.

Pšenice, vole, prašiče, ovce — za eno tulipano čebulico!

Kako so bili že vsi ob pamet, pove neka kupna pogodba iz leta 1637, ko je bilo treba dati za eno — reci in piši — za eno tulipano čebulico — tole: »2 voza pšenice, 4 vozove rži, 4 pitane vole, 8 pitanih prašičev, 12 pitanih ovac, 2 sode vina, 4 sode piva, 2 škafa presnega masla, 1000 funtov sira, 1 posteljo, 1 obleko, 1 erbrn kelič — torej skupaj vrednost 2500 goldinarjev! —

12 jutrov zemlje, 1 par belcev za eno čebulico!

Za eno tulipano čebulico so dajali tudi po 12 jutrov zemlje ali kočijo s parom iekrih belcev! Zaupanje v trajno vrednost tulipana je bilo tako veliko, da je siroitišnica v Alkmaru vse svoje premoženje spremenila v 120 tulipanovih čebulic!

Tulipanov niso kupovali in gojili samo plemiči in trgovci, ladjedelci in kmetje, marveč tudi hlapci, dekle, dimnikarji in branjevke. »Cvetičarje — kakor so se imenovali — so se shajali ob določenih urah v krčmah, ki so se spremenile v borze. Prodajalci tulipanov so tvorili kar truste. Verižništvo, kakršno se je v 19. stoletju razpelo z akcijami, so uganjali s tulipani, le da so bile akcije tedaj — tulipani. Prodajali in kupovali so tulipane, ki jih sploh ni bilo. Ta igra je trajala tako dolgo, dokler ni leta 1637 iz neznanih vzrokov padla cena tulipana od 1250 na 1200 goldinarjev in je prodajalec zahteval izplačilo. Po deželi

se se podirale trgovine,

konkurz je sledil konkurzu in tožbe so kar deževale na sodišču. Holandski pravniki se niso upali

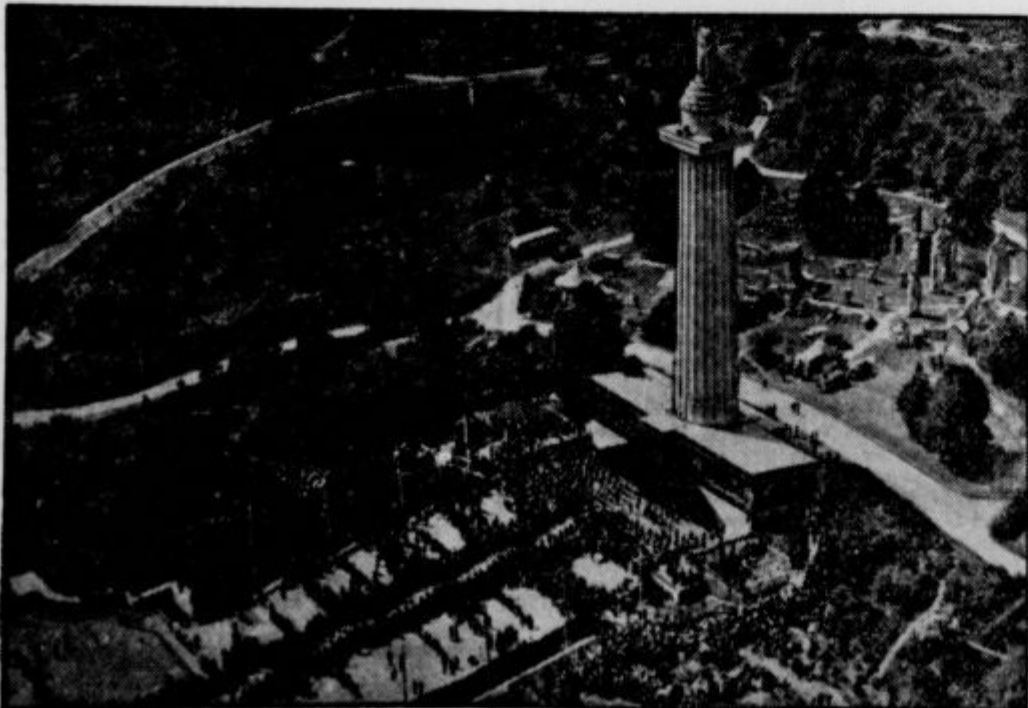
Lenin in frančiškani

Ze precej časa je od tega, odkar je katoliško časopisje prineslo izjavo poznaveca Rusije, škofa d'Herbignya, (ki je bil tudi že v Ljubljani), da se je voditelj ruskega boljševizma, Lenin, na smrtni postelji izrazil »da ne vodi k zaželjenemu cilju ta pot, katero je on izbral za Rusijo. Rusija bi bila bolj potrebna nekaj frančiškanov, kakor pa da je uvedla Čeko.«

Amsterdamski katoliški list »De Tijd« je jako odvajal o resničnosti take Lenineve izjave. Zdaj pa je škof d'Herbigny poslal uredništvu »De Tijd« tole poročilo:

»Z listom »De Tijd« vred sem tudi jaz odvajal o tem poročilu. Ko je bila ta vest o Leninu izšla v »Observatore Romanoc, sem se celo pritožil pri magr. Pizzardu, ki mi je pa poslal duhovnika, ki je bil priča tej izjavi. Ta duhovnik je bil piasec onega šlanka; bil je prijatelj Lenina: ogrski duhovnik Bööd, čigar ime sem bil tudi povedal v svojem sporočilu. Besede duhovnika Böödja so me prisilile, da zdaj nič več ne dvomim o Lenini izjavi.

»De Tijd« dodaja: »Z druge strani so nam sporočili, da se je bil omenjeni ogrski duhovnik na neki evropski univerzi seznanil z Leninom in sta skupaj študirala. Kasneje je Bööd obiskal Lenina v Rusiji in ga je Lenin jako gostoljubno sprejel.«

V bližini velikega pokopališča vojakov iz svetovne vojne, v Montfauconu, so v prisotnosti francoskega predsednika Lebruna, ameriškega generala Pershinga in franc. maršala Pétaina odkrili spomenik ameriškim bojevnikom.

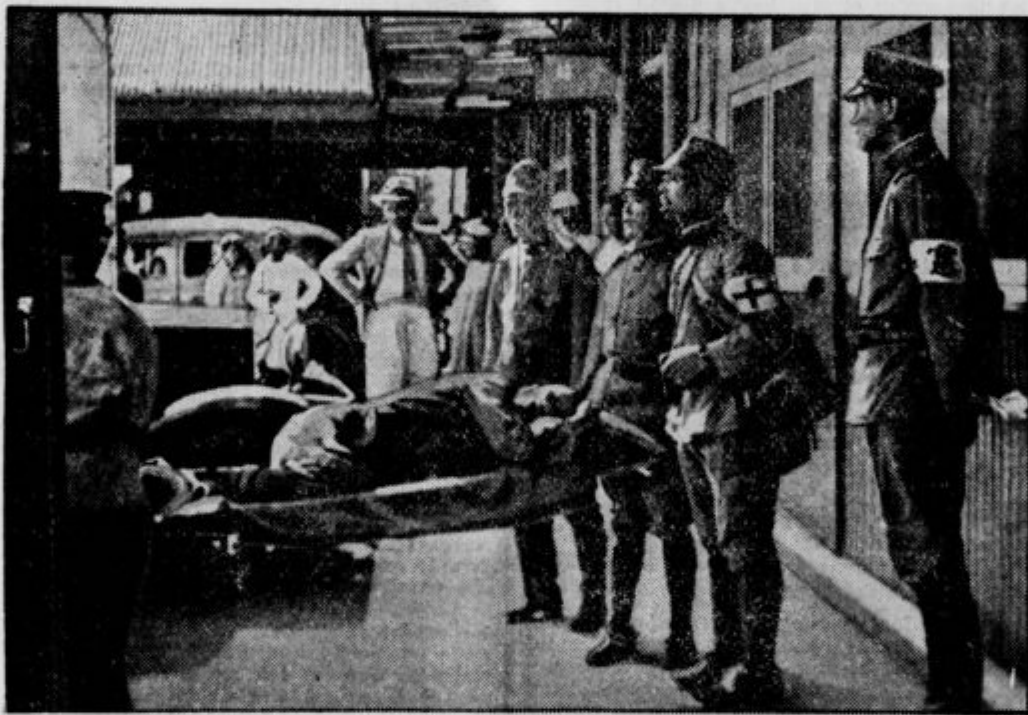
tu razsojati, ker je bila taka trgovina sploh prepovedana. Vlada je morala poseči vmes. Dosegla je skoraj povsod poravnave od 5 do 10 odstotkov. Premožni ljudje so obubožali, hiše so šle na boben, ljudje so obupano begali in iskali rešitve. Nizozemsko je doletela huda gospodarska kriza, prva v novem veku, ki je nastala radi tulipanov, in iz katere se je dežela šele čez desetletja izmotala.

Koliko ton ladij imajo poedine države

Lani je naraslo svetovno ladjedelstvo za 1.222.381 ton. To številko je objavila najnovejša izdaja Lloydovega ladijskega vestnika. Angleži so vzemirjeni, ker je njih ladjevje šele na tretjem mestu. Anglija je zgradila lani za 258.482 ton več ladij, Norveška pa za 208.127 ton, a Japonska za 259.482 ton. Nemčija stoji koj za Anglijo, ko je zgradila lani za 218.824 ton več ladij. Zanimivo je, da gradijo največ motornih ladij. Gradnja ladij s parnim strojem je padla za 191.559 ton, a gradnja motornih ladij se je zvišala za 1.458.114 ton. Gradnja jadrnic se je zmanjšala za 44.174 ton. Čeprav je angleško ladjevje s svojimi 17.543.941 tonami številne kot ladjevje Združenih ameriških držav, ki ima 9.347.000 ton, je vendar resnica, da je bila Anglija leta 1901 lastnica 50,2 odstotka vsega svetovnega brodogoja, letos pa ga ima le 28,7 odstotkov.

Švedski športniki nič več ne preklinjajo

Švedski športniki so sklenili, da na vso moč pobijajo preklinjanje. Zlasti so se sklenili športni klub v vasi Skivarp z geslom: »Švedski športnik ne preklinja!« Predsednik društva je iz vseh krajev države prejel zahvalna pisma za to hvalevredno zamisel. Medtem se je več drugih športnih društev priključilo bojnemu pohodu zoper preklinjanje in upajo, da bo s tem vee športni svet pridobil na ugledu.

Ranjene japonske vojake prenašajo po bitki v Tiencin, kjer imajo vojaški lazaret.

Štiri pisma naenkrat z istim pisalnim strojem

V Združenih ameriških državah je te dni zbudila nova iznajdba veliko pozornost. Veliko trdijo, ki mora odposlati več pisem iste vsebine, ki jih pa nočejo imeti natipkane z navadnimi prepisi, potratni veliko denarja in časa, dokler niso originalna pisma iste vsebine izgotovljena. Zdaj so pa iznašli pisalni stroj, ki bo to izboljšal. Novi pisalni stroj ima štiri različne valje, tako da so s tipkanjem na eno samo tastaturo natipkana štiri originalna pisma iste vsebine, ki so na vsakem valju posebej napeta. Mimo tega je novi pisalni stroj tako prirejen, da je na vsakem valju tudi po pet prepisov, tako da dobimo z enkratnim tipkanjem štiri originalna pisma in dvajset prepisov.

Novice iz Sovjetije

Časopis za industrializacijo navaja podatke, ki jasno kažejo vrednost uradnih statističnih podatkov, ki jih objavljajo nekatera podjetja. Tako je tvornica električnih strojev »Stalinc« uresničila splošni produkcijski načrt v višini 103,6%. Načrta produkcijskih kotlov pa se sploh ni lotila. Malo bolje je v tvornici električnih strojev »Leninc«, ki je pri splošnem produkcijskem načrtu dosegla 105,1%, pri načrtu produkcije kotlov pa višino 22,3%; tej številki dodajamo le to pojasnilo, da so jo številčno sicer dosegli, vendar so izdelali le manjše kotle, kakor so bili v načrtu. Isto je v tvornici pogonskih motorjev. List trdi, da tvornice izdelujejo le take predmete, ki prinašajo težke dobičke, država jih pa ne more uporabljati.

»Izvestja« pišejo, da vodi neuresničenje produkcijskega načrta naravnost v grozne položaje. Izguba produkcije lahke industrije kaže v dobi prvih petih mesecev tega leta sledeče številke: 205 milij. metrov bombaževinastih tkanin; 76,3 milij. vreten sukanca! 25 milij. parov nogavic; 2,6 milij. parov obutev, 4 milij. metrov platna itd. Kakor podčrtava dnevnik, je produkcija lahke industrije letos neprimerno padla v primeri z lanskim. Padel je istočasno tudi učinek dela. Podjetja lahke industrije bi morala izkazati v prvem četrtletju tega leta 33 milij. rubljev dohodkov, prinesla pa so v resnici 17 milij. rubljev izgube.

Število »Stahanovcev« občutno pada,

v nekaterih tovarnah je padlo kar na 50%. V leningrajskih in moskovskih predilnicah število delavcev, ki ne izvršijo predpisanega dela, raste od meseca do meseca. Po mnenju »Izvestij« so vsega tega krivi »strokovisti«-buharinski sovražniki ljudstva.

»Pravda« poroča, da je ravnatelj glavnega urada mlekarke industrije, Giber, postal »sovražnik ljudstva«. Giber in njegovi pomagači so uničili mlekarstvo industrije na ta način, da so gojili v okradli kmete, ki so vozili mleko v mlekarne. Učinek je bil ta, da so kmete nehali voziti mleko v mlekarne, kajti demonstracije v kakšni drugi obliki bi jim znatno bolj škodile. Mlekarstvo podjetja so potem tako razvrstili, da so popolnoma izpustili Vzhodno Sibirijo in Daljni Vzhod z vsemi republikami Srednje Azije. Tako gospodarska politika je strašno podražila produkcijo, zavrla transport in daje na trg nemogoče izdelke.

V Nemčiji so imeli razstavo raznih modelov letal. Na sliki vidimo strokovnjake s svojimi modeli.

Rop, ki nima primere v zgodovini

Iz Unidada (pri San Sebastianu) poročajo 20. julija t. l.: Nekega dne se je v Calle de Alcalá v Madridu prikazalo 80 tovornih avtov. Ustavili so se nasproti poslopja Španske banke. Iz avtov je izstopilo nekako 100 miličnikov; vee so odšli v bančno klet. Prav po vojaško so ukazali, naj odpro težka vrata, ki varujejo zaklad španskega naroda. Ker so grozili s puškami, so uradniki elušali in tebi nič meni nič je romalo zlato iz bančne kleti v avtomobile. Ko so bili natovorjeni, so oddrli proti Cartageni; drugi so se odpeljali naravnost na letališče in ostali naravnost v Valencijo. Ravnateljstvo banke ni dobilo nobenih uradnih pojasnil. Brez dvoma so vee špansko zlato izropali. Brez dvoma je pa tudi res, da imajo val, ki se zakrivila ta rop, madež zločina na sebi.

Prav tako so se reči polastili zlati drugih bank. Polem so vlamljali v zasebne blagajne in storili isto. Slednjič so se polastili okrasov in draguljev, ki so bili v zastavljalnica in so izropali stanovanja. Iz Španske banke so ukradli 2 in pol mili-

jarde pezet. Prav toliko so si naropali iz drugih bank in zastavljalnica. Skupaj so si torej nagromadili za 5 milijard pezet zlata, kar je 200 milijonov funtov (kar je 48.000 milijonov dinarjev). To je pa natančno toliko, kolikor so vredne kovinske rezerve, ki jih imata Anglija in Japonska skupaj za kritje bankovcev. Španija sama je imela torek toliko zlata, kolikor imata Anglija in Japonska skupaj. To dognanje zaeno prikazuje pomen naropane zlata. Še nikoli v zgodovini se ni izvršil tak velikanški rop.

Od povsod

Najmlajša »stara mati«

belega plemena je bila doslej 34-letna, potem 33-letna in slednjič neka 31-letna Američanka. Kakor so pa zdaj dognali, je pa najmlajša »stara mati« na svetu neka Marija Pintar, ki je bila rojena leta 1907 na Ogrskem in se je z dovoljenjem vlade 14-letna poročila s 16-letnim ženinom. Tudi njena, leta 1921 rojena hči Ana, se je 12-letna poročila s 14-letnim ženinom. Septembra 1936 je ta hči rodila punčko, tako da je Marija Pintar stara mati, ko ji je komaj 29 in pol let! Če bo šlo tako naprej, bo Pintarjeva že s 44. letom — prababica!

Ledeniki so bolj globoki,

kot so doslej mislili, kar so spoznali v Švici, ko so iznova zmerili debelino in prišli do 800 m globine! Prej so menili, da je ledenik Rhöne, ki je globok 237 m, najdebelejši ledenik. Nove meritve so važne zato, ker vsebuje ta ledena debelina neizmerno dosti vode in ima velik vpliv na podnebje in življenje bitij.

Hud potres je bil včeraj na Kitajskem v provinci Kiangsi. V mestu Huacu se je porušilo 50 hiš in ubilo 20 oseb.

»Kaj? Ti v petek ribe loviš? Ali ne veš, da je to nesrečen dan?«
»Za ribe žel«

Osemnajstletni Avstralec Bromwich (Bromvič?), ki je na mednarodnem teniskem turnirju premagal dosedanjega zmagovalca, Nemca v. Cramma,

Prof. Viktor Schweiger, III. dr. real. gima.:

Gojitev glasbe na srednjih šolah

Dne 21. julija t. l. je bil v veliki dvorani Filharmonije simfonični koncert največjega in najmočnejšega dijaškega orkestra Severne Amerike. Kakor običajno, so tudi ob tej priliki prinesli razni listi glasbene ocene. Nekateri graja, drugi hvalijo, tako je pač pri nas navada.

Tudi »Jutro« je z dne 25. julija prineslo tako oceno, ki jo je spisal strokovni ocenjevalec g. L. M. S.

Nisem strokovno poklican ocenjevati nastopov, vendar naj mi bo dovoljeno izraziti svojo misel, da je to, kar so nudili dijak, ki niso poklicni glasbeniki (tako jih imenuje tudi ocenjevalec), bilo proti vsakemu pričakovanju. Občudovanja je vredna njihova disciplina, virtuozna vigranost in čistoča ubranih glasov. Marsikateri poklicni glasbeniki bi si jih morali vzeti za zgled.

Neprestano se mi je vrivala misel, kako je kaj takega sploh mogoče doseči in kako je celota v splošnem organizirana. Ali se ne bi dalo kaj podobnega ustvariti tudi pri nas?

G. L. M. S. se je v svoji oceni dotaknil tudi glasbene vzgoje na naših srednješolskih zavodih. Ker sva si v mislih popolnoma sorodna, prosim g. profesorja, da nam glasbenim vzgojiteljem, ki nam je poverjena naloga glasbenega pouka na srednješolskih zavodih — priskoči na pomoč z dobrimi nasveti, kako realizirati podoben aparat. Prepričan sem, da bodo vsi ostali g. tovariši tudi njemu hvaležni.

Da bo stvar bolj jasna, naj ponovim drugo polovico te ocene:

»Kar je bilo na tej prireditvi najbolj omembe vredno, dasi ni padlo tako v oči, je dejstvo, da je gojitev glasbe drugod na dosti višjem nivoju kot pri nas. Ne mislim tu na vzgojo poklicnih glasbenikov, ki jo vršijo konservatoriji in slične ustanove, za to je pri nas najbolj preskrbljeno in naše tovrstne institucije so prav gotovo enakovredne onim onkraj velike luže. Toda gojitev glasbe na srednješolskih zavodih: medtem, ko se pri nas omejujejo na petje in v najboljšem slučaju s pritegnitvijo nemuzikalnih in topozirskih instrumentov kot so harmonike, vidimo na tem zgledu, da tamkaj dijak do zavidljive spretnosti obvladujejo pomembne orkestralne instrumente in to do take popolnosti, da zamorejo z uspehom sodelovati v velikem orkestru, za kar pri nas rabijo mnogo let poklicnega študija. Res, da so člani orkestra »Father Lach, a boys« poveli Cehi in da so Cehi že tako rekoč rojeni z instrumenti v roki. Toda to, kar je ta orkester v bistvu nudil, je bilo prav malo diletantsko ali prav nič v izvedbi sami; tudi orkester poklicnih godbenikov ne bi mogel doseči boljše ubranosti in zaokroženosti v tonu in akordih. In to že mnogo pomeni, predvsem pa nam da misliti, kako bi in kdo bi pri nas vcepil srednješolski mladini veselje in željo po resnem glasbenem udejstvovanju, čigar plod bi mogel biti dober šolski orkester, kakršnega še nismo nikdar imeli?

Naj bi o tem razmišljali tudi oni, ki jim je poverjena skrb glasbene vzgoje srednješolske mladine, morda bodo našli, da bi se tak poskus prav tako obnesel, kakor so rodili triumfe eksperimenti z manj vrednimi glasbili.

Tako g. ocenjevalec. Iz navedenega bi se mogla razviti daljša debata. Navedeni stavki me tudi prepričujejo, da so delokrog, kakor tudi ozke razmere, v katere je zapakan glasbeni vzgojitelj na srednješolskem zavodu, g. profesorju popolnoma nepoznane in tuje. Da pridemo vendar enkrat z mrtve točke, ki se vsake kvatre ponavlja in ker še do danes ni nobenega izhoda, bom predvsem poizkusil g. profesorja seznaniti, kakšen delokrog je odločen in predpisan vzgojitelju glasbe na srednješolskem zavodu sploh in kaj se zahteva od njega. Govorijo naj moje lastne mnogoletna izkušnja. Morda se bo njemu posrečilo spraviti to mučno, lahko bi dejal, že večkrat prisiljeno zadevo na zeleno vejo. Vsi mi bomo hvaležni, enako naši dijaki pevci in glasbeniki.

„Detektiv Megla“ na odru Rokodelskega doma

Minilo soboto ob pol 9 zvečer nas je Rokodelski odru kljub slabemu vremenu presenetil z vprizoritvijo J. Kranjčeve veseloigre »Detektiv Megla« na vrtu Rokodelskega doma. Čeprav so se nad nami grmili težki oblaki in nam grozili s plohami, smo vendar z velikim zadovoljstvom vztrajali na svojih mestih in sledili razvoju igre, ki nudi toliko smeha in resničnega veselja, čeprav marsikje pove žalostno resnico.

Igra nam predstavlja občinski odbor občine Sabočevce z županom Andrejem in občinskimi odborniki Cukalo, Petračem in Ceponom. Ti gospodje vodijo občino za časa nekega diktatorskega režima, ki jim nalaga različna dela. Prav, ko se dvigne zator, prevladarja, kako bi na ukaz okrajnega načelnika ujeti nekega političnega zločinca, ki je razširjal protirežimske letake in bo po vsej verjetnosti pribežal v občino Sabočevce. Iz zadrege jih reši učitelj Hlačar, ki je že pisal v Ljubljano po detektivu. Kljub temu, da so boje, da ne bi detektiv odkril kakih defraudacij obč. denarja ter raznih drugih nerednosti, se vendar končno razveselo Hlačarjevega sporočila. Detektiv Megla res pride s svojo energično ženo Eleonoro. Istečasnoma pride tudi Jernej, da zasnuje županovo Tinko, katero je oče obljubil še Petraču. Jernej prvi naleti na župana. Hoče mu povedati, po kaj je prišel, toda župan ga ne pusti dolgo govoriti, ker je prepričan, da je Jernej pričakovani detektiv, dočim ima Meglo in njegovo ženo za političnega zločinca, katerega pomeže tudi zapre v obč. zapore. Jernej se hitro zave svojega položaja in izrabi priliko. Od župana kakor tudi od obč. odbornikov polagoma zve njihove grehe, ker drug drugega oblozijo v upanju na odlikovanje in pohvalo. Končno pa si Jernej izposodi od Cukale motor in z njim odpelje Tinko, županu pa pusti pismo, v katerem pravi, da je on tisti, ki ga love, pravi detektiv pa je zaprt. Omeni tudi, da je odpeljal Tinko, ki bo njegova žena. To pismo je napravilo županu in obč. odboru velike skrbi, katere so se pa še povečale, ko je Hlačar prinesel novico, da je vlada padla in da je opozicija na vladi. Župan se prvi zave in sklene v pismu poslati Jerneju in Tinki svoj blagoslov, ker upa, da bo Jernej kot pristajalec nove vlade njegov zagovornik.

Igra je bila na splošno prav dobra igrana. Režiser g. M. Puc je pokazal prav veliko sposobnosti in spretnosti tako pri režiji, kakor tudi pri opremitvi. Župan Andrej (g. Pregelj) se je kar dobro poglubil v vlogo vaškega župana in je rešil nad vse pričakovanje. Prav nič nista zaostajala Cukala (g. R. Novak) in Cepon (g. Cestnik) in tudi Petrač (g. Gregorčič) ni bil slab, čeprav je sem in tja pozabil svojo starost. Detektiv Megla (g. Podvin) je posrečeno predstavljal ubogljivega in ponižnega

Najprej nekaj o petju.

Povski pouk je obvezen predmet za I. in II. razred srednjih šol. Ima predpisani dve učni uri tedensko. Tu prihajajo v poštev dijaki in dijakinje prvega in drugega razreda. Predpisana je ogromna snov glasbene teorije, ki bi se morala predelati v dveh letih. To bi gladko šlo in imeli bi v kratkem času ogromno število teoretičarjev-glasbenikov. Ker pa je naslov predmeta petje in ne glasbena teorija, je predpisano tudi petje, ki naj se goji po možnosti vsako učno uro.

Iz dijakov in dijakinj imenovanih dveh razredov se tedaj rekrutirajo mladinski zbori (dečki, dekliški ali mešani).

Za dijake in dijakinje ostalih razredov (od III. do VIII. razreda) pa je povski kakor tudi glasbeni pouk neobvezen. Ker dijaki in dijakinje višjih razredov tudi radi pojo in ker se jih v začetku vsakega šolskega leta in še tudi kasneje prijavijo veliko število, se osnujejo zanje različni zbori, kakor moški, ženski in mešani. Za ta pouk so določene, reci in piši, samo tri tedenske učne ure.

Neobveznost tega predmeta za višje razrede ima v mnogih slučajih tudi svoje težkoče, ki se kažejo na nekaterih zavodih šele v teku šolskega leta. Mladina nekaj časa vztraja, se navduši, toda hitro se naveliča, če se ji ne mudi pravega zanimanja. Polagoma prično izostajati kljub temu, da so zanje določene tri obvezne ure. Nekateri profesorji se celo poslužujejo zadnjega sredstva, t. j. razrednice ali pišejo neopravičene zamude itd. In rezultat? Uspeh je še slabši, ker navadno izgubi še to, kar je morda ostalo. Na tak način se jim izbiže še zadnja trohica zanimanja za zborovo petje ali glasbo sploh. Zastadi se jim. Moram pa poudariti, da je mnogo glasbenih vzgojiteljev, ki imajo za to poseben dar in srečno roko, da znajo dijaštvo vzdržati celo leto na isti višini. Člani pevskega zbora takoj spoznajo resnost takega dela, vzljubijo svoj predmet in svojega učitelja in niti najmanj ne pustijo od začrtane poti. Ob koncu šolskega leta se radujejo svojih lepih uspehov, za katere so žrtvovali marsikateri prosti čas. Vsi ponosni so, srečni in zadovoljni.

Vprašanje je, kdaj naj se vsi navedeni zbori vežbajo. Ali med obveznimi urami (mladinski zbor), ko jim že zaradi prejšnjih obveznosti primanjkuje časa, ali naj se določijo za to posebne ure, n. pr. za dopoldanske učence popoldne in obratno. Vsi ostali zbori pa prihajajo v poštev samo za popoldanske, večkrat tudi večerne ure. Oziroma se je treba tudi na one dijake pevec, ki prihajajo k vajah po pol ali celo uro daleč. In če je dotični dan prost iz kakršnihkoli razlogov? Treba je iskati čas za nadomestilo, kar je zopet težkoča. Bilo je mnogo slučajev, ko sta bili v mesecu dve ali samo ena vaja, pa tudi ves mesec nič.

Vsi navedeni zbori morajo po predpisih sodelovati pri vseh šolskih proslavah, ki jih ni malo. Naj jih navedem: Državni praznik zedinjenja, sv. Sava, Strossmayer, obvezni javni nastop vseh srednješolskih zborov, obvezni nastopi Jadranske straže, Rdeči križ, materinski dan, vidovdanska proslava ob koncu šolskega leta in kar se še med letom posebej naproša od raznih organizacij.

Dijaštvo je obvezano obiskovati v nedeljah in praznikih službe božje, pri katerih prepeva zbor. Seznam cerkvenih pesmi je silno obširen, vsaka cerkvena doba zahteva svoje pesmi.

Ali naj bo program šolskih proslav in pri sv. mašah vse leto isti? — Zopet se nam odpre široko polje dela in truda, kakor tudi požrtvovalnost dijakov. Kdaj naj se vse to naštudi in to vsaj tako, da je spodobno za javno izvajanje zlasti v cerkvi ob nedeljah in praznikih?

Kdor hoče pošteno in pravično presoditi — ve, koliko dela ima vsak glasbeni vzgojitelj na srednješolskem zavodu samo za pevski pouk.

(Dalje.)

eopraga svoje ukazujoče žene Eleonore (gdč. Jurčeva), ki se je prav živo zamislila v svojo Ksanipino vlogo. Prav tako ni kaj oponesti Jerneju (g. M. Puc), njegovi zaročenki (gdč. Stucinova) in učitelju Hlačarju (g. Aleš). Glasovno so bili po večini vsi dobri. Le pri nekaterih bi bilo želeli, da bi govorili počneje in razločneje. Tudi maske niso bile slabe, čeprav bi bilo bolje, da bi Andrej imel starejši izraz.

Ta lepa prireditve je ponovno dokazala, da se pri Rokodelskem odru zbirajo res dobri igralci, ki imajo veliko smisla za lepo dramatično umetnost in zato zaslužijo vse priznanje.

Igro bodo v soboto, 7. t. m. ob pol 9 zvečer in v nedeljo, 8. t. m. ob leči uri ponovili prav tako na vrtu Rokodelskega doma, v slabem vremenu pa v dvorani. Naj si vsak pravošči tako prijetno in pošteno razvedrilo!

J — v.

Herman Rakovec osumljen samopoškodbe

Pred tedni smo poročali o zelo »skrivnostnem« napadu na četrtnika Hermana Rakovca iz Rožne doline, ki so ga baje napadli v Nuneki ulici neznanici, ko se je vračal s seje četnikov, katerih odbornik je. Ubogega Rakovca, ki je po svoji lastni izpovedi ležal več minut nezavesten in je med nezavestjo še mogel ugotoviti, da je ga nekdo uredil z nožem v prsi ter ga dvakrat udaril po glavi, so v Kazini, kamor se je po tem napadu kmalu vrnil, zelo pomilovali kot žrtev pobesnelih klerikalnih elementov. V Kazini je slučajno navzoči zdravnik rane Hermana Rakovca obvezal, v bolnišnici pa so seveda tudi ugotovili, da je rane res niso nevarne ter so ga kmalu izpušili. Druga dne se je Herman Rakovec zgledal v uredništvu »Slovenskega Naroda« in že popoldne je izšel v tem listu članek o tem, kako temeljito je bil pripravljen napad na tega odličnega četniškega voditelja. Zaradi čudnih okoliščin smo dvomili v verodostojnost izpovedi Hermana Rakovca, ki smo jo označili za temno romantiko. Hermana Rakovca namreč dobro poznamo, saj je bil zapleten že v razne pretepe ter je večkrat oblastem dal lažne napovedi. Policija pa je uvedla proti Hermanu Rakovcu zelo natančna izpraševanja, ki so dovedla ekoraj do 100% upravičene suma, da si je Herman v želji, da bi postal »nacionalni mučenik« in žrtev vemo katerih nasilnih klerikalcev, neznanne rane sam prizadejal. Ze zdravnikom se je čudno zdelo, kako more biti tako zdrav človek nezavestet zaradi tako nedolžnih prask.

Največji sum pa je zbudilo zlasti to, da je Herman Rakovec izpovedal, kako je večkrat dobil na vratih svojega doma v Rožni dolini listke z grožnjami, čes: »Herman, pazi se! Policija je zalazila Hermanovo mater in očeta in oba sta izpo-

Sport

Trije svetovni rekordi na treh klasičnih progah

Nedavno so postavili tri nove svetovne rekorde na treh klasičnih progah v lahkoatletskem športu. Kako so se zboljševali rekordi na teh treh progah nam pa najbolj nazorno pokažejo spodnje tabele:

800 m	
1908 Colbeck (Anglija)	2:02
1870 Sommers-Smith (Anglija)	2:02
1872 Templey in Christie (Anglija)	2:04
1872 Pelham (Anglija)	2:00
1876 Slade (Anglija)	1:59
1876 Ellborough (Anglija)	1:57,1
1881 Myers (Amerika)	1:56
1884 Myers (Amerika)	1:55,6
1886 Cross (Anglija)	1:54,6
1895 Kilpatrick (Amerika)	1:53,4
1908 Sheppard (Amerika)	1:52,8
1909 E. Lunghi (Italija)	1:52,8
1912 Meredith (Amerika)	1:51,9
1926 Otto Peltzer (Nemčija)	1:51,6
1928 Sera Martin (Francija)	1:50,6
1932 Lou Hampson (Anglija)	1:49,8
1934 Ben Eastman (Amerika)	1:49,8
1936 Glenn Cunningham (Amerika)	1:49,7

1907 Elroy Robinson (Amerika)	1:49,6
1907 John Woodruff (Amerika)	1:47,8

4 milj (6638,9 m)	
1863 L. Bennett (Kanada)	30:25
1904 Arthur Shrubbs (Anglija)	29:53,4
1911 Jean Bouin (Francija)	29:51,3
1931 Pavao Nurmi (Finska)	29:41,8
1923 Pavao Nurmi (Finska)	29:41,2
1924 Pavao Nurmi (Finska)	29:37,8
1930 Pavao Nurmi (Finska)	29:26,6
1937 Ilmari Salminen (Finska)	29:08,3

10 km	
1863 L. Bennett (Kanada)	31:29
1904 Arthur Shrubbs (Anglija)	31:02,4
1911 Jean Bouin (Francija)	30:58,8
1921 Pavao Nurmi (Finska)	30:49,2
1921 Willie Ritola (Finska)	30:25,8
1924 Willie Ritola (Finska)	30:23,2
1924 Pavao Nurmi (Finska)	30:06,2
1937 Ilmari Salminen (Finska)	30:05

Juniorsko drž. plavalno prvenstvo

V soboto popoldne in v nedeljo celi dan se vrši na kopališču Ilirije juniorsko državno plavalno prvenstvo, na katerem sodelujejo: Ilirija (Ljubljana), Jadran (Split), Jug (Dubrovnik), Galeb (Novi Sad), Sever (Belgrad), Viktorija (Sušak), Z. P. K. (Zagreb). Tekmovanje bo izredno zanimivo ter je pričakovati ostrih borb in novih državnih rekordov.

Dravska banovina: Julijska krajina v lahki atletiki

Po večletnem prizadevanju je končno pred kratkim uspel dogovor za lahkoatletski dvoboj med lahkoatletskima reprezentancama Julijske krajine, ki jo tvorijo atleti iz področja pokrajin Furlanija, Goriska, Trst, Istria, Zader in dravske banovine. Prireditve se bo vršila v Ljubljani 25. in 26. septembra t. l. z revanšo prihodnjo pomlad v Trstu. Dvodnevni program obsega naslednje discipline: teke 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m, 5000 m, 400 m zapreke, 4x100 m in 4x400 m; mete: krogla, disk, kopje in klavir; skoke: v daljavo, višino, ob palici in troskok.

Ocenjevanje: I. mesto 5 točk, II. mesto 3 točke, III. mesto 2 točki, IV. mesto 1 točka, štafeta šteje dvojnjo. Za vsako reprezentanco mesta nastopita v poedini disciplini 2 tekmovalca in po eno moštvo.

V moštvo Julijske krajine se nahajajo večkratni državni reprezentanti Italije in njeni rekorderji: Oberweger, tretjeplasirani v metu diska na berlinski olimpijadi — rezultat preko 50 m; Caldani tek 110 m zapreke, 15 sek., skok v daljavo 7,40 m; Testa, met kopja okoli 65 m; Bonancini, met krogle okoli 14,80 m in diska okoli 45 m; dolgoprogaš Burlo, tek 10 km pod 32 minut; skakač ob palici Sarovich 3,80 m; srednji progaš Galansi itd. itd.

Kdor pozna moč italijanske lahke atletike, si bo lahko predstavljaj, kaj pomeni kvaliteta pokrajinske reprezentance ene športne vesile, v kateri se nahaja 7 državnih reprezentantov. Reprezentanca dravske banovine sreča v reprezentanci Julijske krajine nadmočnega nasprotnika, pripravljeni smo pa, da se bodo naši odlični borci temeljito pripravili, da bi zamogli čim častnejše zastopati barve dravske banovine, ki se je na minulem lahkoatletskem troboju Belgrad-Ljubljana-Zagreb postavila kot vodilna v naši državi.

Od vseh strani

Nov svetovni rekord v teku na 800 m, ki ga je postavil Amerikane Woodruff, ne bo priznan od mednarodne lahkoatletske federacije, ker se je nadnadno ugotovilo, da je bila proga za 2 m prekratka. Glede na to bodo brez dvoma ta rekord tudi Amerikanci razveljavili, četudi ga je njihova zveza že priznala. Omenjeni tekač je pretekel progo v času 1:47,8.

Koliko so stari najboljši telovadci? Medtem, morajo športniki, zlasti v nekaterih športnih panogah v zelo mladih letih zapustiti tekmovalne arene, postanejo orodni telovadci šele dobri v poznejših letih. Svetovni prvak na mednarodnih tekmah v Budimpešti Švicar Mack je zmagal s 27 leti starosti. Lanski olimpijski prvak Nemec Schwarzmann s 25 leti; tretji zmagovalec Nemec Frei pa z 28 leti. Seveda so izjeme, ki prekupejo vsako pravilo na glavo, vsekakor pa je res, da prihajajo telovadci šele v višino leti, ko so njihovi športni tovariši že zatoni. Povprečna starost najboljših švicarskih telovadcev je 28 tri četrtine leta, najboljših nemških 12 telovadcev pa znaša 28 in četrt leta. Pri teh telesnih vajah je namreč treba dolgotrajne vaje, vztrajnosti in požrtvovalnosti ter rednega treninga, da se dobi potrebna sigurnost in eleganca, ki se zahteva pri tekmah.

vedala, da redno vstajata pred Hermanom in da nikoli nista na vratih videla nobenega listka. Najbolj zanimivo pa je, da so se četniki oziroma ožji sosednjenci Hermana Rakovca zgledali sami na policiji ter opozorili policijo, da Hermanu Rakovcu v tej zadevi ni dosti verjeti ter da si je vso zgodbo sam izmislil. Policija je ovdala eedaj Hermana Rakovca državnemu tožilstvu po §§ 139 in 140 kaz. zakonika, to je zaradi zavajanja oblasti z napačnimi zavestno lažnimi izpovedmi.

Ta primer, ki si ga je Herman Rakovec dovolil v sedanjem času, za nas ne bi bil zanimiv, je pa značilen, kakšen hrup bi nam nasprotno časopisje počelo, če bi se to zgodilo pod prejšnjim režimom, ko so bili ljudje tirani pred državnim sodišče zaradi besede »hm!«, ki so jo izrekli proti kakšnemu državnemu organu ali kakšnemu jugofašistu. Če ne bi policija v tem primeru res objektivno in vsestransko postopala, bi nemara bil danes Herman Rakovec na svojo željo »narodni junak«, naši nedolžni ljudje pa bi nemara doživeli nov šenčurski proces!

Jesenice

Obmejni policijski komisariat, ki je bil na Jesenicah ustanovljen pred letom dni, beleži v tem važnem obmejnem mestu veliko uspehov v

Dirke „Save“ Ljubljana

Kolesarsko in motoeksklizično društvo »Save« v Ljubljani, priredi v nedeljo, dne 29. avgusta ob pol 3 popoldne, ob vsakem vremenu, kolesarske in motoeksklizične dirke na progi Rudnik—Novo mesto in obratno. Start in cilj Rudnik.

I. Dirka pomožnih motorjev do 100 cm. Do Novega mesta in obratno. — Pravico startati imajo vsi motoristi, brez oizra na to, ali so člani katerega kluba ali ne. Dirala: 1. Prehodni srebrni pokal (dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih); 2. Srebrna kolajna; 3. Bronasta kolajna.

II. Glavna kolesarska medklubska dirka do Trebnjega in obratno. Dirala: 1. Dirkalni okvir; 2. Dva tubularja; 3. Ena električna svetilka z dinamom kompl.; 4. En tubular. Prepričani dirkač »Save« dobi še posebej dva tubularja.

III. Juniorska medklubska dirka do Stične, obrat pri fotografu Erjavcu. Dirala: 1. Dirkalni okvir; 2. Dva tubularja; 3. Ena električna svetilka z dinamom kompl.; 4. En plašč in zračnica. Prepričani dirkač »Save« dobi še posebej dva tubularja.

Splošna določila: Prijave dirkačev do 27. avgusta 1937. — Prijavnina za kolesarje 10 din. — Prijavnina za motoeksklizi 30 din. — Za posamejne prijave se plača dvojna prijavnina. — Vsak dirkač dobi svojo številko z vplačilom po 10 din, ki se pri vrnitvi številke vrnejo. — Vsak dirkač rozi na svojo odgovornost. — Dirka se po pravilih Kolesarske zveze Kraljevine Jugoslavije in se mora strogo držati cestnega reda. — Nalogom vodstva dirke se mora vsak dirkač brezopojno pokoriti. — Pismeni protesti se upoštevajo najkasneje 15 minut po vsaki izvršeni dirki z vplačilom zneska 50 din, kateri se vrne, ako je protest odobren. — Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe programa. — Dirala se razdelje ob izvršenih dirkah.

Razpis

lahkoatletskega športnega dne, ki ga priredi SK Zagorje v nedeljo, dne 15. avgusta 1937, s sledečim sporedom:

1. Štafeta krat 400 krat 200 krat 100 m. Start ob 9 na Toplicah, cilj pred kino Triglav. Zmagovalna šestorica prejme »Dr. Zarnikov prehodni pokal«, ki preide v stalno posest kluba po trikratni zaporedni, oziroma po petkratni zmagi v presledkih. Prijavnina 10 din. 2. Distančni tek na 4000 m. Start ob 9,15 na Lokah, cilj pred Sokolskim domom. Prvoplasirani prejme diplomu ter postane branilec »Ljude Rancingerjevega prehodnega pokala na 4000 m«, ki preide po dvakratni zaporedni ali trikratni zmagi v presledkih v trajno posest zmagovalca. Drugo in tretje plasirani prejmeta diplomu. Prijava 5 din.

3. Na sokolskem letnem telovadčju se vrše lahkoatletske tekme in sleer: Seniorji: a) tek na 60 m, b) met krogle, c) skok v daljino in višino. Najboljši v vsaki skupini prejme diplomu. Najboljši v vseh štirih disciplinah prejme posebno diplomu. — Juniorji: I. od 12. do 14. leta, II. od 14. do 16. leta: a) tek na 60 m, b) met krogle, c) skok v daljino in višino. Najboljši v vseh disciplinah prejme diplomu. — Štafeta 60 krat 60 krat 60 m. Najboljša četvorica prejme diplomu.

4. V mali dvorani Sokolskega doma tekma tabletenis. Najboljši prejme diplomu in naslov »Dr. vrak Zavarja v tabletenisu 1937«. Prijavnina 2 din.

5. Po končanem lahkoatletskem tekmovanju, tekma v odbojki. Zmagovalno moštvo prejme diplomu in naslov »Dr. vrak Zavarja v odbojki 1937«. Prijavnina za moštvo 5 din.

6. Po sporedu razglasitve rezultatov in razdelitve diplom pri g. Korbarju. — Za kosilo se je prijaviti takoj ob prihodu. Cena zmerne. Športne klube vabimo, da pošljejo na naš športni dan čim več najboljših lahkoatletov, da rudarska mladina dobi čim več moralne opore v idealnem športnem udejstvovanju.

Hermes-motosekija. Kdor se želi v nedeljo, 8. t. m., udeležiti izleta Bled—Bohinj nazaj grede v Ljubno, naj se zgleda istega dne ob 8 jutraj, gostilna »Keršič Celovška cesta, garaža Desa. — Tajnik.

ZSK Hermes. Redna seja centralnega odbora se vrši danes ob 7.30 zvečer v prostorih Oblastnega odbora UJNZB Ljubljana — palača Grafike. Vsi odborniki, ki so prevezli svoje funkcije na letošnjem obnem zboru se poskušajo, da se seje sigurno udeležijo, v nasprotnem slučaju naj pošljejo pismeno opravičilo oz. odlože svoja mesta, da se na njih mesta volijo bolj zavedni funkcionarji! — Odbor.

SK Mars. Danes obvezen trening vseh verificiranih in neverificiranih igraev. Začetek treninga ob 18, nakar je takoj na igrišču senatenc. Vrnite vso opremo radi pregleda inventarja in popravila.

SK Slorag. Redna odborova seja se vrši v petek, 6. t. m., ob 30 zvečer, v gostilni Menclinger na Smarinski cesti. Vsi in točno! — Tajnik.

Zahtevajte povsod naš list!

korist varstva državljanov in v korist splošnega moralnega dviga v kraju. Res je, da je prosvetno in društveno delo, ki je na Jesenicah najbolj razvito, ustvarilo Jesenicam ljudstvo, ki izključuje kriminalne že samo po sebi. Jeseničani so ponosni na to. Vendar pa je tudi res, da vabi jeseniška podjetnost v kraj najrazličnejše brezposelne in med temi se v kraj pritepejo tudi potepini, ki ne spadajo sem. V tem delu pa zastavlja pol važni policijski komisariat poleg svojega važnega obmejnega delovanja. Tatvine in vlomi so bili na Jesenicah nekaj nemogočega. Taki pritepenci pa so zadnje čase prinesli na Jesenice še to. Policija je odkrila mnogo vlovov in tatvin pravočasno, tako, da so oškodovanci dobili izgubo nazaj. Pojasnila je celo 4 vlome iz leta 1935. Veliko uspehov ima policija pri pobijanju nemoralne in pijančevanja. Če pomislimo, da je pol. komisariat prišel svoje delo šele lani, da je primanjkovalo in primanjkuje tako oseba kot prostorov, potem moramo tej novi varnostni ustanovi priznati že več. Upati je, da bo ustanovitvi policijskega komisarijata v najsevernejšem mestu naše države, na važnem tujsko-prometnem križišču in v velikem industrijskem centru sledila tudi zgraditev lastne stavbe policijskega komisarijata. To je nujno, da tej važni ustanovi ne bo treba ložirati pri privatnikih, kar je za državni urad, posebno pa za policijo tudi prestižno neosnovano.

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

Skopuh Jernač je čakal, čakal, nazadnje pa se je le naveličal vsega: Brezplodnega čakanja in mrmranja skrivnostnih ciganskih besed: Hohem... hohom... hohom... Vzpel se je pokoncu, prisluhnil še enkrat v daljavo, nato pa je zarobantil, da se je kar zabliškalo:

»Preklicana babnica, kje pa hodiš?«

Takšna sveta jeza ga je obšla, da bi jo kar zdrobil. Dve uri je prečepel sredi kroga, vse kosti so ga že bolele, spanec mu je lezel na oči kot raztopljen evinec — zaklada pa še vedno ni imel. Že je začel premišljati, ali ne bi kar sam, na alepo srečo, začel kopati okoli kapelice — nenadoma pa mu je šinila v glavo strašna misel: Bogue, ali ni vsa ta storija o zakopanem zakladu — debela laž? Nemara ga je prekanjena ciganka samo zato zvalila sem, da bi med tem nemoteno šarila po njegovi hiši in mu pouzerala denar... Kar sapa mu je zaprlo ob tej strašni misli in prebledel je kot zid. Potem pa jo je ubral proti vasi, kolikor so ga nesle stare noge.

V največji naglici je odklenil hišna vrata, planil čez prag, odprl vrata od peči, potikal z roko in zatulil tako divje in obupno kakor človek, ki ga je napadla krvoločna zver. Zdirjal je na prag, zgrabil se je za glavo, ruval si je lase, rjovel kot blaznež in jokal kot otrok:

»Joj, moj denar... moj denar! Tatovi! Razbojnik! Ciganka drhal! Primate jih! Na pomoč!«

TEL. 21-24 MATICA

Veliko filmsko delo
Kreutzerjeva sonata
Lili Dagover, Peter Petersen
Glasba: L. van Beethoven, Čaikovski in Chopin
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 6. avg.: 12.00 Naša pesem, naša glasba (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 14.00 Vreme, borza — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Čigani igrajo (plošče) — 20.10 Zenska ura: Zena in šport, III. pred. (gde. Iva Pregelj) — 20.30 Radijski orkester — 21.15 Orgelski koncert (g. prof. Franz Schusehnigg) — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleško plošče.

Drugi programi

Petek, 6. avg.: Beograd-Zagreb: 30 Klavir, 20.30 Vok. konc., 21.00 Violina, 21.30 Sengerji — Dunaj: 19.25 Sta-in nove popevke, 20.05 Ljubzen na severu, 22.30 Lond. filharmoniki, 23. Zabavna in plesna glasba — Budim-pešta: 21.40 Harfa, 22.15 Salonski orkester, 23.30 Jazz — Test-Milan: 17.15 Violončelo, 21. Fantazije antičnih ljudskih plesov, 22.30 Komorna glasba — Rim-Bari: 21. Igra, 21.30 Pester koncert — Praga: 19.35 Narodno pesmi, 19.45 Orkestralni koncert, 20.25 Igra, 21.55 Plošče, 22.25 Kvartet — Varšava: 20. Vesele pesmi, 21. Poljski plesi, 22. Vokalni koncert — Berlin: 20.10 Opera »Polifem« — Hamburg: 20. Orkestralni koncert — Monakovo: 20. Stranske in nove voljaške korčulnice, 21.10 Schubertov kvintet — Bernolmshter: 20.25 Mestna godba, 20.35 Pet-schnigove balade, 21.30 Klavir, 21.30 Igra »Na ledeni plošči« — Strassbourg: 21.30 Gledališki večer — Bu-karešta: 20.20 Opera.

Oglašujte v »Slovencu«!

Agnes Günther:

Dušica - Rožamarija

Zdajci je Liza običala. Ah, to je vendar smrtna pesem! Tega ni nameravala! Princeza pa zasepeče: »Kadar bo zadnja ura bila... Citaj še enkrat od kraja, Liza!«

In otroka iz Braunecka nista več v tujini. Ta pesem jo je ponesla na nežnih krilih tja v daljno domovino...

Naslednje jutro reče Liza Miss Grangerjevi: »Doktor! Obenem napravi skoraj pretečo kretnjo z roko. Toda Miss Granger pobege v svojo cerkev. Liza pa ne miruje. Poišče zaljubljenega Adolfa ter mu naroči:

»Vi morate nemudoma poiskati nemškega zdravnika ter ga priversti sem! — Ta Angležinja ni za nič več!«

»Imam že protiukaz, gospodična Lader!«

»Od koga?«

»Od princese same.«

Zdaj steče Liza k princesi. Ta jo nekam čudno pogleda. Lizi je tako težko pri srcu. — Ali je no-coj sanjala, ko se je je princeza tako obupno ovija-la? ... In ko je Liza jecajaje izrazila svojo prošnjo, dvigne princeza svojo fino glavo, jo dostojanstveno pogleda, kakor zro kraljice ter reče:

»Ne želim zdravnika. Tuj človek mi vendar ne more pomagati! In jaz sem zaposlena, mar ne vidiš, da pišem? Lahko odideš!«

»Toda presvetla, če se pa znoči...«

»O, prihodnja noč bo zelo mirna. Nič se ne boj, Liza! Bomo videli jutri!« In princeza že zopet piše...

Liza vsa zaskrbljena odide v svojo izbo ter poišče najboljši pisemski papir. Po skrbnem preudarjanju in z neštetimi vzdihljaji napiše pismo gospodu samostanskemu pridigarju. — In zopet je prišla noč s to tujo luno... Čeprav Liza le prav rahlo spi, ne eliši nocoj ničesar. Vse je mirno! Hvala Bogu, da je pismo odposlala. Njene misli ga spremljajo čez vse te gore, skozi dolgi, črni predor, vse tja do ljubega Braunecka.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1—; šenitovanjki oglesi Din 2—, Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm vsaka petlinja vrtica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

Službe iščejo

Mesarski pomočnik

star 25 let, s temeljito prakso, laže zaposlitve. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.313. (a)

Službodob

Šivilje

ki so že delale v krznar-ski stroki, sprejme Rot, L., Mestni trg. (b)

Izvežbano prodajalko

takoj sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Damska moda« 12.312. b

Dva čevljar. pomočnika

za moška šivana dela ta-kaj sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Čevljar« 12.322. (b)

Natakarico

staro 24—30 let, sprejmo takoj gostilna Aekun v Trbovljah 2. Kavčija 1000 din. (b)

Natakarico

(donašalko jedil) išče za takoj zdraviliška restav-racija. Predpogoji: izuče-nost in znanje nemščine. Ponudbe s pričevalom do 9. t. m. upravi »Slov.« pod »Toplice« 12.300. (b)

Iščem strojarja

dobrega delavca, za svo-jo novozgrajeno strojar-no, ki je samostojen pri delu, specijelno rumene kravine in ostalega. Me-sto stalno. Ponudbe po-slati na naslov: Zivko Antonljevič, trgovec v usnjem, Kraljevo. (b)

Prodamo

Kovčke, ročne torbice,

aktovke, denarnice, na-hrbtnike itd. — v veliki izbiri priporočila IVAN KRAVOS, Maribor, Ale-kandrova cesta 13. (l)

Buret,

lister in vsa letna obla-čila nudi v elegantni iz-delavi ceneno Preaker. Sv. Petra cesta 14. (l)

Zarezane strešne opeke

rabljene, večje količino - prodaja tovarna olja Hro-vat & Komp., Ljubljana, Tyrševa c. 1 a. (l)

Pletilni stroj

Dubied 12/80, po nizki ce-ni naprodam. Vzajem tu-di hranilne knjižice do-brih zavodov. Naslov v vseh poslovalnicah »Slo-venca« pod št. 12326. (l)

Šivalni stroj

pogreznjiv, nemški izde-lek, z okroglim čolnic-om, ki tudi šitka, po-ceni naprodam. — Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

enosobno in dvosobno, manjstrano oddam mirni stanzki. Aleševčeva 29.

Dvosobno stanovanje

v I. nadstropju oddam s septembrom. Cerkvena 21

Trisobno stanovanje

lepo, sončno, oddam no-vembra, po dogovoru tu-di preje. Naslov v upravi »Slovenca« pod 12.321. 6

Vnajem

Mlekarno

vzajem v najem. Obšir-ne ponudbe upravi »Slo-venca« pod »Takoj 5000« št. 12.320. (m)

Kupimo

Pult

2.60 do 2.70 m kupi Mle-karska zadruga, Majstro-va 10. (k)

LETOVIŠČA

Udobno letovišče

izborna prehrana in ko-pališče v Sori se vam nudi po nizkih, zmernih cenah. Pojasnila: Pere-scluti, gostilna in mesa-rija — Gorenja vas nad Škofjo Loko. (L)

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Sloven-ska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 27-62.

Hranilne vloge

Prve hrvatske štedionice, Kmetске posojilnice Ljub-ljanske, Ljudske posojil-nice Ljubljanske, Jugo-banke in Srbske banke kupi takoj in izplača po visoki ceni takoj v goto-vini Ag. bančnih poslov Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14, telef. 35-10. (d)

Naročajte in širite

»SLOVENCA«

Hranil. vloge

prodaste najbolje potom moje oblašteno dovoljene pisarne.

Takojšnja gotovina.

Rudolf Zore, Ljubljana

Gledališka 12. Telef. 28-10

Hranilne vloge

vseh denarnih savodov, terjatve in vrednostne pa-pirje

vnovčim

najkulantneje po najvišji ceni

takoj v gotovini

Ad. PLANINSER, LJUB-LJANA, Beethovnova uli-ca 14, telefon 28-10.

Hranilne vloge

Mestne hranilnice Ljubl-j., dobroprose Sloven-skih zadrug in vloge Vza-jemne posojilnice prod-a po ugodni ceni Ag. ban-čnih in kreditnih poslov Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I, te-lefon 35-10. (d)

Kupim vlogo

Kreditne banke za 40.000 din za gotovino od naj-boljšega ponudnika. In-terestet Črna pri Preva-ljah, pošto ležeče. (d)

Kdor še ni okusil »Jo-ghurt« ne ve, kaj je naj-prijetnejše osvežilo v se-danji vročini!

Zahvala vsem za vse sočustvovanje in vso pomoč ob bridki izgubi in dolgi bolezni dragega nam soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Ivana Kosovinc

sekretarja Poštne dir. v pok.

Zlasti se prisrčno zahvaljujemo g. župniku Al. Košmrlju za pomoč v težkih dneh in za vodstvo pogreba. Nadalje se zahva-ljujemo g. docentu dr. Matku, g. dr. Soncu, g. dr. Tavčarju in vsem gg. zdravnikom kirurškega oddelka, posebno pa g. dr. Rakovcu, vsem čč. sestram, prednici č. s. Jedert, č. s. Ligoriji, č. s. Aventini, č. s. Kanciji za olajšanje v dolgotrajni bolezni in usmiljenji iz Vincentinuma.

Iskrena zahvala vsem, ki so našega dragega počastili na zadnji poti s svojo udeležbo, posebno zastopniku direktorje pošte in telegr., in zastopniku tehniškega oddelka; hvala tudi pevskemu kvartetu za žalostinke in vsem darovalcem vancev in cvetja.

Ljubljana, dne 5. julija 1937.

Rodbina Kosovinc.

katere je Rožamarija že vzljubila. Tudi danes jim odzdravlja s milobnim nasmeškom.

Tamle je »Marina«, skozi katero drži ta pot. Tam stoji klopica v sončnem sijaju. Do tja, samo do tja! Ne hodi mnogo ljudi tod, sicer bi se prestrašili ob pogledu na to belo omahujočo postavo. Klop — le še nekaj korakov —. Zdajci zakrije črna koprena njene oči, kar še začuti, da jo je nekdo prijel za roko.

»Presvetla, jaz vas bom povedel...«

Princeza že sedi na klopi. Polagoma izginja koprena in pred njo stoji, s klobukom v roki, sta-rejši nemški gospod, ki jo toliko spominja na sa-mostanskega pridigarja v Braunecku.

»Presvetla bi ne smeli hoditi sama!«

Po teh besedah se prikloni ter reče: »Tajni svetnik Schwarzen iz Giessena.« Rožamarija se začudi. Šele po nekoliko trenutkih se popolnoma zave. To bo gotovo ime tega prijaznega gospoda. — Dolej se ji še ni bil nihče predstavil.

»Ali vam smem poklicati izvoščka, princeza?«

»Prosim, ne! Vi ste preljubeznivi, gospod tajni svetnik... Rada bi samo prišla do onega vogla, k poštenu nabiralniku.«

»Bi li ne smel jaz oskrbeti pisma, presvetla?«

»Ne, hvala, to moram sama storiti.«

In Rožamarija oklepa krčevito debelo pismo. »Potem pa prosim, princeza, dovolite, da vas spreminim tja!« Ubogi, izčrpani stvarci, ki hodi morda svojo zadnjo pot, se mora ukloniti.

»Da, prosim! Če hočete biti tako ljubeznivi! Toda malo si moram poprej odpočiti. Prosim, sedite tudi vi!«

In gospod tajni svetnik sede na klop ter se s princezo prijazno in zelo mirno razgovarja. Brau-neck z renesančno streho, s štirimi močnimi vogel-nimi stolpi, z vitkimi visokim grajskim stolpom in z zelenim parkom, ga je videl iz nasprotne gore.

Oh, kako dobro de razgovor o domu pod temi tujimi drevesi!

»Princeza, niste imeli ugodne zime. Ni za sle-hernika ta sončna dežela!«

Zdajci se Rožamariji vlijeje solze. Kako ljubeč glas ima vendar ta tuj gospod! Zre v njegove svetlosinje oči, ki se bliskajo pod visokim čelom, katerega pokriva mehke klobuk.

»Dnevi bi še ne bili najhujši. Toda noči! Ta tuja luna in ti moreki glasovi, ki človeka nenehoma na to spominjajo, da je tako daleč od Braunecka! In ta strah, ta grozni strah, ki je strašnejši od vsega!«

In s svojimi zatemnelimi očmi strmi princeza predse. V njenem pogledu se izraža groza!

In na čisto erce gospoda tajnega svetnika iz Giessena lega boleč. Kdor bi mogel iti mimo te neizmerne boli, bi bil hujši zločinec, nego je bil levit, za katerim je zrl božje oko, ko je hotel v nebrzdani naglici skozi samoto pokrajino.

»Strah je zares nekaj groznega! Toda čemu vas je strah? Mnogo groze se razblini v nič, ako ji pogledamo mirno v oči.«

»Poizkušala sem to. Morala sem prenašati te oči, čisto sama...«

Pri teh besedah ne zre v njega, govori kot v sanjah. Odgovarja le ljubemu, prijaznemu glasu. — »In zdaj šele vem, bojim se Boga!«

»Pred kom imate strah, princeza?... Ali pred grozo samo?«

»Hočem vam priznati. — Imam strah pred Bogom?«

»Radi tega ne smete imeti več strašnih noči! Princeza, dajti mi vendar vaše pismo. Ponesem ga v nabiralnik in potem vas spreminim domov!«

Rožamarija pogleda gospoda s svojimi velikimi, nežnimi očmi ter reče:

»Vea moja pisma, naj jih pošljem kamorkoli, se zbirajo v pisalni mizi mojega očeta. Tam leže v kopicah! Toda tega pisma ne sme zadeti ista usoda!«

»Princeza, če bom vrget to pismo v nabiralnik, bo gotovo tudi dospelo! Toda, če vaš oče tega ne želi...«

»Kadar bo to pismo dospelo — da, tedaj bo želel.« odgovori Rožamarija z rahlim nasmeškom.